A. Kolesey Simon 20/47 426/7 3dl

1. szám. XXX. évfolyam. Budapest, 1913. január 15.

Előfizetési díj:
Negyedévre ... 2 kor.
Félévre ... 4 kor.
Egész évre ... 8 kor.
Egyes szám 40 fill.

HERKULES

SZERKESZTIK:
PORZSOLT JENŐ PORZSOLT KÁLMÁN.
Főmunkatárs: KARPÁTI BÉLA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal IX., Üllői ut 119. sz. földszint 2.
Megjelen julius és augusztus kivételével havonta kétszer.

Achilles Sport-Egylet
Aradi Korcsolyázó-Egylet
Budapesti polgári lövészegy[illegible]s.,
Budapesti Torna-Club,
Beregszászi Korcsolyázó-Eg[illegible]t,
Bpesti hegyvidéki Turist[illegible]gyl.,
Budapesti Torna-Egylet
Délvidéki Kerék[illegible] Eg[illegible]
Debreczeni Kor[illegible]yázó-Egylet,
Debreczeni Torna-Egylet,
Fővárosi Vivó-Club,
Érsekujv. Vivó- s Torna-Egyes.,
Győri Csónakázó-Egyesület,
Gyöngyösi Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Tornázó- és Vivó-Egylet,
Kolozsvári Athletikai Club,
Kolozsvári Korcsolyázó-Egylet,
Körmendi Athletikai Club,
Kunsztmártoni Cson.-Korcs.-Egyl.,
Lévai Torna- és Vivó-Egylet,
Lőcsei Korcsolyázó Egylet,
Lőcsei Vivó- és Torna-Egyesület,
Magy. Testgyakorlók Köre,
Márm.-szigeti ifj. Torna-Egylet,
Magyar Úszó-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet,
Magyar-Óvári Torna- s Vivó-Egyl.,
Maros-Vásárhelyi Kerékpár-Egyl.,
Maros-Vásárhelyi Korcs.-Egylet,
N.-Bányai Torna- és Korcs.-Egyl.,
Nagy-Enyedi Korcsolyázó-Egylet,
Nagy-Kanizsai Torna-Egylet,
Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet,
Nemzeti Hajós-Egylet,
Neptun Bpesti Evező-Egylet,
Ó-Becsei Kerékpár-Egyesület,
Ó-Buda[illegible]i Torna-Egylet,
Pécsi Athletikai Club,
Pápai Korcsolya-Egylet,
Pozsonyi Torna-Egylet,
Privigyei Korcs.-Egylet,
Rimaszombati Korcs.-Egylet,
Quarnero Csónakázó-Egylet,
Sátoraljaujhelyi Korcs.-Egylet,
Selmeczi Akad. Athleta Club,
Soproni Korcsolyázó-Egylet,
Soproni ev. főgymn. testgy. Köre,
Sportkedvelők Köre,
Szabadkai Sport-Egylet,
Szabadkai Torna-Egylet,
Szarvasi Korcsolyázó-Kör,
Szatmár-Németi Torna- s Vivóegy.
Sz[illegible]di Csónakázó-Egylet,
S[illegible]di Korcsolyázó-Egylet,
[illegible]di Torna-Egylet,
[illegible]ly-Udvarhelyi Korcs.-Egylet,
[illegible]kesfehérvári Korcs.-Egylet,
[illegible]egedi Kerékpár-Egyesület,
Szászvárosi Athletikai-Club,
Szolnoki Korcsolyázó-Egylet,
Temesvári Korcsolyázó-Egylet,
Torontáli Korcs.- és Hajós-Egylet,
Torontáli Athletikai Club,
Tordai Korcsolyázó-Egylet,
Ujvidéki Kerékpár-Egyesület
Veszprém [illegible]-Egyesület,
Zsombolyai Athletikai-Club

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A tanárjelöltek tornáztatása.

Mikor a főváros iskoláiban rövid idővel szelőtt életbe léptettek az óraközben végzendő szabadgyakorlatokat, sok iskolában a tanárok némelyike nagy ellenszenvvel fogadta a rendeletet. És ime, ma már a legnagyobb ellenzői is ez üdvös intézkedésnek beismerik, hogy a gyakorlatok nagyon jól beváltak, hogy végeztetésük nem jár semmi bajjal. Sőt ismerünk olyan katholikus hitoktatót, ki maga is minden órán együtt csinálja a fiukkal a gyakorlatokat s azt tapasztalja, hogy a példaadás jó a gyermekeknek, a gyakorlatok meg jók magamagának.

E példából most csak azt a tanulságot vonhatjuk le, hogy a tornának általában azért van a tanárok közt ellensége, mert nem ismerik igazában. Sok tanár, — különösen az idősebbek közül, — nem is tornázott tanuló korában, sok meg talán nem részesült kellő oktatásban. Mert aki az iskolai tornázásunkat hiányai és hibái daczára is megismerte, az nem lehet annak ellensége.

Azt kellene tehát az államnak tenni, hogy a tanárjelölteknek egyetemi éveik alatt módot nyujtson legalább heti 3 esti időben való tornázásra. Jól tudjuk, hogy ezen óhajtásnak megvalósulása első sorban pénzbe kerülne, de talán nem is nagyon sokba.

Nem tudjuk elképzelni, hogy az állami tornatanárképző létesitése sokáig huzódhatnék. Azt gondoljuk, hogy a totalizatőr-adóból befolyó jövedelemnek első koronái ezt az égetően sürgős ügyet fogják megvalósitani. Már pedig a tornatanárképző nagy csarnoka és tanerői nagyon szépen el fogják látni a tanárjelöltek tanitását.

De ha igy sokáig huzódnék a dolog, megoldható a kérdés ugy, mint a Műegyetemen; ifjusági egyesület révén is.

Azt gondoljuk különben, hogy a tanári pályához a legfeltétlenebbül szükséges az ép, erős szervezet, miről az iskolafenntartó hatóságok mindig hatósági orvosi bizonyitványt is kivánnak a pályázatokon. Ez a pálya a legtestrontóbb, a legidegrontóbb, kell tehát, hogy a képesitést nyujtó állam a jelöltek testi egészségének megtartásáról, fellesztéréről az egyetemi évek alatt gondoskodjék.

A másik szempont pedig az, hogy nem is lehet elképzelni egy igazi nevelőt, ki ne legyen járatos a testi nevelés minden kérdésében. Az egyetemi tanár-képzés befejezését az ugynevezett pedagógiai vizsgálat képezi,

mely alkalommal a jelöltek minden tantárgy anyagáról, módszertanáról, igy a testgyakorlásról is kötelesek kellő ismereteiket produkálni. Ugyde, mit ér ily gyakorlati tárgyról a levegőben lebegő elmélet, ha azt nem támogatja egyéni tapasztalat? Sőt tovább megyünk. Egyetemeink igazán nagytudásu és a testgyakorlatokkal alapjában foglalkozó neveléstan tanárai sem lehetnek az ily vizsgálatoknak alapos vizsgálói, mert ők is csak távolról ismerik a testgyakorlatokat. Van azonban az állam iskoláiban sok van egyetemi végzettségü és tornára is képesitett tanár, kik közül kellene egyet-egyet az egyetemekre küldeni bármily czimen, hogy ott a gyakorlati és elméleti testnevelésnek legyen tanitója.

Most már, ha az állam tornateremről, játéktérről, uszodáról, tornatanárról, vivómesterről gondoskodnék, sőt a testnevelés elméletének előadatásáról is, akkor meg lehet kivánni, hogy minden tanár a pedagógiai vizsgálaton kellő gyakorlati és elméleti ismereteket produkáljon. Ekkor minden tanár barátja lesz a tanulók erősödésének.

Az analógiát ez ügynél a tanitóképzőintézeteknél kellene keresnünk, hol minden tanuló egyforma képesitést kap a tornából. Ugyde, itt arról a bajról hallottunk panaszkodni, hogy a tanitójelöltek és képzőik inkább az egyéni erőt és ügyességet fejlesztik, mint a kis gyermekek tanitására való készséget. Azért van a falusi iskolákban oly nagy különbség a testgyakorlati tanitás eredményében; egyik helyen az eredmány elsőrangu, szinte csodálatos, máshol semmit sem törődnek a parasztgyermekek testgyakorlatával. Hallott addig se is beszéljünk nemzeti erősödésről, mig a legutolsó tanyai iskolában is nem a legnagyobb kedvvel történik a testgyakorlatok tanitása.

Ezen a bajon csak a tornafelügyelői, illetőleg vándor-tornatanitói intezmény megteremtésével segithetünk és kell is, hogy segitsünk, ha valamilyen módon 30 éven belül valami eredményt el akarunk érni.

Ingyenes uszás-tanitás.

A fővárosi iskolák tanulói is sejtik, hogy a hatóság szép ajándékokat tartogat számukra. Általánossá akarják tenni az uszást és ujévtől kezdve az iskolákat turnusokba osztják be és a délutánra kibérelt fürdőkben berendezik az ingyenes uszás-tanitást.

Teljesen felösleges indokolni azt, hogy miért kell minden tanulónak rendszeresen fürödnie és usznia. Az orvosok és az iskolák unos untalan magyarázzák a szülőknek és a tanulóknak, hogy milyen más az olyan osztályterem levegője, amelyben fürdetett tanulók járnak és milyen más az olyan nép egészsége, ahol általános a fürdés, és uszás. Mi haszna volt a magyarázatnak, mikor a tanulók 80—90 százaléka anyagi okokból mégsem fürdött.

Próbálkoztak ezután az iskolai fürdőkkel. A legujabb iskolákról nem is szólva, iskolai fürdőket rendeztek be a VII. ker. dob utczai, a nyár utczai, a Rökk Szilárd utczai, a felsőerdősori, a rákosi elemi iskolákban és a zuglói polgári iskolákban. Nevezetes azonban, hogy még a fényüzéssel berendezett dobutcai iskolafürdőben sem fürödnek. Egyes egyedül a zuglói polgári iskolában tudták megvalósítani a fürdést 1907 ben és azóta változó szerencsével, de igyekeznek a fürdést megtartani. A többi iskolákban a külföldi példákkal szemben valami megmagyarázhatatlan balszerencse kiséri a fürdetés ügyet. Ugy látszik, a tanitótestületekben volt a hiba, mert most a fővárosi közoktatási ügyosztály központilag csinálja meg azt, amit a tehetetlen tantestületek nem tudtak megcsinálni.

Igazán a legélesebb szatirára volt az méltó, hogy Budapesten, a fürdők városában, százezer tanulónak fürdetéséről és uszás-tanitásáról nem gondoskodtak.

Most aztán a fővárosi közoktatási ügyosztály a testnevelés intenzivebb ápolása kapcsán az uszás tanitását is megvalósította.

Egy kis értekezlet volt a városházán, ahol a fiuk uszástanitásával hamar rendbe jöttek. Egy kissé komplikáltabb volt a leányok uszás-oktatásának ügye. Felütötte a fejét a régi előitélet, amely szerint a fiukkal kell tornázni, azoknak kell a korcsolyázás, az uszás. A leányoknál már gondolkodóba esünk. A 10—13 éves leánytanulók szerintük még kicsik az uszáshoz, a 14—15 éves leányokat pedig egyszerüen mind betegeknek minősitik és azt hiszik, hogy azoknak se tornázni, sem uszni nem szabad.

Az értekezlet érdeme, hogy mindezeket az üres kifogásokat leszerelte és bizonyos immár, hogy fiuk és leányok egyaránt uszni fognak tanulni.

A főváros e célból kibérelte délutánra a Hungária uszodáját, továbbá a köruti gőzfürdő uszodáját és a budaiaknak rendelkezésre bocsátja a Rudasfürdő uszodáját.

A beosztás ugy történik meg, hogy délután 3—6-ig félóránkint ötvenes turnusokban bocsátják be a tanulókat a medencébe. Rendelkezésre áll kellő számu uszómester, akik a tornatanitók előkészitése után (szárazon való előgyakorlatok) azt remélik, hogy 16—17 lecke után mindenkit megtanitanak uszni. Mivel pedig hetenkint két lecke lesz, ezért, remélik, hogy két hónap alatt (januárban és februárban) végeznek a tanulók egy nagy csoportjával és azontul következik a másik tanuló sereg.

Hetenkint 18 uszóórában 18-szor 50 tanuló, azaz 900 tanuló tanulhat uszni egy-egy fürdőben és 2700 tanuló összesen a három fürdőben. Ennyi tanuló két hónap alatt megtanul uszni. Március és áprilisban szintén 2700 tanuló és május—jániusban megint 2700 tanuló, tehát a most folyó tanévben 8100 tanulót tanitanak meg uszni.

Olyan tanévben, mikor szeptemberben kezdik meg az uszás tanitást, három fürdőben 13.500 tanulót lehet megtanitani uszni.

A korcsolyázás multja.

A mulatságos testedzés legtöbbje a fárasztó munkából alakult. Az állatok és emberek ellen viselt harcz és az élet terhes munkája a müvelt társadalomban a nagy ember üdvös játékává lett.

A civilizáczió a természeti s gépi erőkkel helyettesitvén a nyers emberi erőt, ezt ez által el is satnyitja, de helyrepótlására ugyanarra utal, mely alul feloldott, a testi munkára.

Az élvezetes korcsolyázás multja sem volt más, mint terhes munka; a téli időben közlekedési mód a sikos talajon. Ki az első korcsolyát felkötötte, bizonynyal nem a mulatságos tovahaladásnak örült, hanem annak, hogy sietős, fárasztó járását megkönnyité és gyorsitá — A nagy folyamok és tavak vidékein az erős télben a közlekedési ezközt a korcsolyázás képezi, főleg a szegényebb sorsuaknál. A korcsolyázás multja tehát minden valószinüség szerint már az ősrégi korban keresendő főleg a jégfedett északi vidékeken, hol a természet legerősebben nógatta az embert, hogy keressen magának a sikos talajnak megfelelő közlekedési eszközt. S csakugyan a korcsolyázás ősi hazája Skandináviában, Hollandiában van. Itt fejlődött ki, itt érte el a bámulatos tökélyt és innen járta be diadalmasan az egész világot. Hanem azt hisszük, hogy hazánkban is már régen korcsolyáztak. Mert ugyancsak nem hihetjük, hogy a somogyi és baranyai csontkorcsolyája és az erdélyi székelyek fatalpa, melyeket már régideje használtak, az északi népektől kölcsönöztetett volna.

Ezzel szemben ugyan sokáig azon a nézetben volunk, hogy a korcsolyázás csak a vas használatá óta üzetik, mert nem is tekintettük a csont és fa jégen való közlekedési eszközöket a mostani korcsolyák elődjeinek. Ezen nézet azonban helytelennek bizonyult, Németországban ugyanis kőkorszakbeli ásatások alkalmával oly lócsontokból készült élesre fent s két végén átlyukasztott szerekre találtak, melyeket nyilván jégen való járásra, helyesebben korcsolyázásra használhattak.

A csont-korcsolyák alkatából azon következtetést lehet vonni, hogy a korcsolyázók csak hegyes botok segélyével használhatták a jégen, minthogy a csontkorcsolyák nem eléggé élesek s igy, hogy tovább mozdulhassanak, támasztékra szorulnak.

A Bódentón, Reichenau szigetén ehhez hasonló korcsolyázás még mai napig is fentartotta magát. Itt a parasztok ugyanis a tón keresztül ugy szállitanak fát, hogy a szánka hátuljára állva, hosszu botokkal mozditják előre a gyorsan tova lejtőejárművet.

S nálunk Erdélyben is, a Maros mentén, több helyen igy szállitják a fát, csakhogy a szánka orrán állva taszitják előre a terhet.

A csont-korcsolyákról még más emlék is maradt fenn korunknak, Anderson György, a londoni Skating-club egykori elnöke Londonról irt régi leirásában ugyanis ezeket mondja: „A City bástyái alatt levő mocsarakon télnek idején játszani szokott a fiatalság. Néhányan neki iramodnak és csuszkálnak a jégen, mások csontot kötnek talpaik alá és hosszu, éleshegyü botok segélyével oly gyorsan lejtenek végig a tón, mint madár repül a levegőn“.

Ezen időben azonban, melyről e sorok szólnak, a korcsolyázás e neme már Hollandiában is üzetett, sőt talán nálunk is. És igy nem mondhatjuk egész bizonyossággal, hogy a korcsolyázás legelőbb Hollandiában gyakoroltatott, hanem azt kell feltennünk, mi ily esetekben a legvalószinübb, hogy ugyanegy időben teljesen függetlenül, több helyen egy azon módu müvelődési fejlődés állott elő. Ép ilyen ténynyel találkozunk a nyilazás történetében is. Más népek és más világrészekben egészen függetlenül egymástól ugyanegyféle nyilak vannak használatban.

A korcsolyázás a különböző fekvésü helyeken különbözőkép fejlődött ki. Tengerek, tavak és csatornák vidékein, hol télidőn mértföldnyi hosszu jégpályák vannak, a gyors- s távkorcsolyázás fejlődött ki leginkább. Minthogy az ily vidékeken a korcsolyázás nemcsak kellemes élvezet, de közlekedési eszköz is és nem csak az uri osztály, de a köznép is gyakorolja. Oly vidékeken azonban, melyek sebes folyók és folyamok mentén vannak s oly vidékeken, hol vizek egyáltalában nincsenek s csak mesterséges tavakon, kiöntésen gyakoroltatik a jég-sport; az ily helyeken csak a mű-korcsolyázás indulhatott fejlődésnek. A mű korcsolyázást különben többnyire nagyobb városokban üzik, hol a korcsolyázók nagy számánál fogva korcsolya-egyletek alakulhatnak.

Magyarországon is a műkorcsolyázás főleg csak

„Budapesti korcsolya-egylet“ alakulása óta üzetik. Általában a korcsolyázásnak hazánkban való fellendülése ez egylet alakulásakor kezdődik s virágzása az egylet virágzásával lépést tart.

Régebben, még néhány évtizeddel ezelőtt is, a korcsolyázás mint sport, a német-alföldet kivéve, a férfinem kizárálagos privilegiuma volt. Husz év óta azonban, a jobb korcsolyák behozatalával, a női nem is részt vesz a korcsolyázásban. Kezdetben csak egyesek mertek a jégpályára lépni, de számuk mindegyre nőtt, ugy, hogy mai nap sok helyt felülhaladják a férfiak számát.

Bár elismert tény, hogy a mű-korcsolyázás alapját, az ivet, a táv- és gyorskorcsolyázó hollandusok hozták először forgalomba, mindazonáltal azt a nagy városokban emelték a legmagasabb tökélyre. Tudjuk, hogy Göthe már a mult században szerette kiválóan az iv-korcsolyázást. E korcsolyázás első szakszerü kiképzését e században nyerte északi Francziaországban és Nagy-Britanniában. Párisban, az idegenek Eldorádójában, egy angol lap állítása szerint, e század első tizedében már voltak hires korcsolya-művészek, kik mutatványaikkal az idegeneket bámulatba ejtették. Körülbelül azon időtájban Glasgowban és Londonban is volt több kiváló korcsolya-művész.

A londoni s a glasgowi Skating-club tagjai voltak az elsők, kik az első sikerült rendszert bocsátották közre a korcsolyázási ivekről és alakokról. E könyvekből kitünik, hogy akkortájban már mily magas fokon állt a műkorcsolyázás. Kisebb városokban, mint Nancyban is léteztek már a harminczas években kitünő korcsolya-iskolák. Az europai kontinens más városaiban is lassan-lassan fejlődésnek indult a mű futás. Berlinben, Bécsben, Strassburgban, Budapesten, Münchenben egymásután alakultak korcsolya-egyletek.

Szent-Pétervárott későn indult meg a műkorcsolyázás; az angol telep honositotta meg. A táv- és gyors-korcsolyázást ugyan már régebben is gyakoroltak az orosz fővárosban, a művészi futás azonban csak igen lassan tört magának utat.

Az uj korcsolyák behozatalával a műkorcsolyázás rohamos haladásnak indult. New York, Chicago, Quebeck amerikai városok voltak az elsők, melyeknek rendezett jégpályáin és szél s hó ellen védett pályacsarnokaiban a korcsolyázás szokatlan és mindaddig nem is sejtett merveket öltött. Versenyek rendezése által minél nagyobb tökélyre juttatták a jégsportot. Az erők mérkőzése, mint mindenütt, ugy itt is a művészet tökélyesülésének volt szülőoka.

Az 1864-iki év telén Jackson Haynes, amerikai korcsolyaművész, először kelt át az Oczeánon, Észak-Európa több városában korcsolyázási mutatványokat rendezve. Ekkor vette csak észre Europa, hogy a fiatal Amerika e téren is fölülmulta őt. Szárazföldünk első korcsolyázói Haynest mesterükül ismertek el, bár Amerikában őt is fölülmulták már többen. Haynes megjelenése határozott fordulópontot képez az európai korcsolyázás fejlődésében. A műkorcsolyázást ezóta minden egyleti jégen főczélnak tartják s kissé tulságosan is elhanyagolják a kitartó és gyors futást.

Uszás.

A nők uszósporja.

Ausztria uszósportjában ez idő szerint, minden kétséget kizáról g a bécsi hölgyeké a vezető szerep. Ausztria női uszósportja már nem mai keletü, sőt a kontinensen a legelső volt, mely a hölgyversenyzők részére is ki tudta vivni az általános érdeklődést és versenyeiknek nivót és sportértéket tudott adni. A bécsi hölgyuszók fáradhatatlan és céltudatos munkásságának legszebb jutalmát azonban a stockholmi olympiád hozta meg, hol csapatjuk harmadik lett a hölgyek stafétaversenyében, legjobbjuk, — Zahourek kisasszony — pedig, ha nem is jött helyre a hihetetlenül erős egyéni konkurrenciában, de mindenesetre respektábilis szerepet játszott abban.

Az olympiai sikernek méltó folytatása volt az osztrák uszóhölgyek otthoni szereplése. Egyleteik egymásután rendezték versenyeiket, melyek mindannyiszor nagy erkölcsi és anyagi sikerrel végződtek. Minden alkalommal százakra menő közönség nézte végig a népes mezőnyü versenyeket és ünnepelte lelkesen a győztes hölgyeket, akik közül a Zahourek kisasszony neve, a mai egyetemes osztrák sportban egy fogalom.

Hogy pedig minezeket leirtuk, arra Budapest székesfővárosnak legujabb és talán minden eddigiek között is legmodernebb korszakalkotó rendelete biztatott minket, amelylyel a középiskolai tanulók uszástanitását — fiuk és leányokét egyaránt — nemcsak lehetővé, de egyenesen kötelezővé tette.

A rendelet egyelőre csak papiron van meg, de végrehajtása talán már a legközelebbi időben kezdetet fogja venni és ezzel megtörténik az első lépés az évtizedes tervek és vágyak megvalósulásához.

A rendelet váratlan, de kellemesen meglepő is volt, de ami azt még meglepőbbé tette, az a rendeletnek az a része, amely az uszósportnak üdvös hatásaiban épen úgy részesiteni kivánja a leányokat is, mint a fiukat.

A rendelettel kapcsolatban olvastunk arról is, hogy a leánytanulók esetében régi és ósdi előitéletekkel támogatott ellenvetéseket kellett elhallgattatni. Kétszeresen értékes tehát a rendeletnek a leányokra vonatkozó része, mert olyan „okokat“ tett egyszer és mindenkorra lehetetlenné, melyek mindezideig az egyetlen, de — sajnos — eredményes kerékkötői voltak a női sportok fejlődésének.

Nálunk ez ideig ugyszólván a tennis volt az egyetlen sport, melyet nők is kultiváltak.

Nem vonjuk kétségbe a tennisnek, mint sportnak, üdvös hatásait, de messze alája értékeljük azokat az uszás várható eredményeinek, melyek pedig a nőknél talán még a fokozottabb mértékben érvényesülhetnek, mint a férfiaknál. Ezt igazolandó csak a stockholmi uszóstadiont kellene szemünk elé varázsolni, melynek napsütötte deszkáin és fodros vizében három világrész leányai csapták a „legszebb" reklámot az uszósportnak.

Stockholm azonban messze is van, az olympiád óta pedig már szintén elmult jó egy pár hónap és azért teljesen elég, hacsak egy bécsi hölgyuszóversenyt tárunk a kételkedők és „előítéletesek" szeme elé.

Közel 500 néző, — férfiak és nők egyaránt — szorongott december 15-én a Diana-fürdő medencéje körül és a karzaton és közöttük legalább 100 hölgy és fiatal leány várta kecses dresszekben vagy lepedőkbe burkolódzva, izgalomtól kipirult arccal a versenyek kezdetét.

Csaknem minden résztvevőnek ott volt két-három hozzátartozója, barátnője, no meg természetesen a férfi ismerősök is! De hol volt ottan szó előítéletekről? Uri családoknak legszebb leányai állottak a starthoz és a mamák és nővérek soha nem érzett izgalommal kisérték minden mozdulatukat és olyik kipirulva, olyik sápadtan biztatta kedvencét a versenyek finishében. A vizből kikerült győztesek pedig a boldogságtól kipirult arcokkal örültek az ünnplésnek és fogadták a sok csókolva gratulaló hozzátartozó és barátnő ölelését.

Kinek jutott volna ottan eszébe kicsinyes elő itéletekkel törődni?

Hiszen a szépnek látása elfeledtetett ottan minden egyéb utógondolatot. A sok-sok kipirult leányarc, az élesen és mégis gyengéden csendülő karcsapások, a mindmegannyi márványból faragott, sötétdresszes leányalak hihetetlen bájt kölcsönözött az egész versenynek, melynek minden mozzanata csak fokozta a nézőben azt a megelégedett érzést, amely már a versenyek elején szinte lehetetlenné tett mindenféle előítéletet.

Ami pedig a versenyek sportbéli részét illeti, hát az kiállja a legszigorubb kritikát is. Különösen műugróik azok, akik egyenesen csodálatra ragadták a nézőket, akik önkéntelenül is összehasonlitották ugrásaikat a legjobb bécsi férfi-műugrók produkcióival.

És épen itten, a műugrásnál tünt ki legjobban az uszásnak a nőkre való előnyös hatása! Nincsen az a sport, mely olyan szabályos, gyönyörű szinte szoborszerű női alakokat produkált volna, mint épen az uszás.

A mozdulatok lendületessége és plasztícitása a báj, melylyel azok elvégeztettek, mintha egyenesen a nők részére predesztinálnák a műugrást.

Egy bizonyos, hogyha gyengébben is sikerült egyik-másik gyakorlat, a folytonos kisérletezés, a sok vizbenlét és mértékletes izommunka valamennyi résztvevőből egy-egy plasztikus szoboralakot teremtett.

Csak egy szobrász vagy festő tudta volna érdeme szerint méltányolni a látottakat, melyeknek nyomán nem maradt a nézőkben más érzés, csak az, hogy: „szép!" És mikor az egyes versenyszámok után, immár felöltözve csatlakoztak az övéikhez, nem lehetett másról beszélni hallani, minthogy „ . . . Istenem, ha nem csusztam volna le a második fordulónál!" „Jó volt a startom?" Vagy: „Hiába nem megy még a crwal, pedig oly régen trenirozom!" „A saltom nem sikerült, de ugy-e az „Auerbachom" jobb volt, mint az Elláé?"

Mi, „öreg" (csak képletesen!) sok férfibajnokságot nyert csatalovak, valami különös erzéssel mosolyogtunk mindezeken! Start, forduló, crawl, salto, és a többi hasonló műszó mily bájosan hangzottak ezuttal, a divatlap megszokott, banális detiniciói mellett!

És mintha ez a sok remek testü, szivós, küzdeni tudó, egészséges arczszinü leány hasonlitana leginkább azokhoz a sokszor megcsodált amerikai leányokhoz, akiket, ha valaki nem is látott, olyan jól ismer a Gibson rajzairól.

És mikor ugy érezzük, hogy a magunk leányait is ilyeneknek szeretnők látni, egyuttal a legteljesebb elismeréssel adózunk annak a rendeletnek, melynek üdvös eredményeképen ez az óhajtásunk egykor még valóra válhat. *K.*

Athletika. Torna. Vivás.

A Munkás Testedző Egylet versenye. Folyó hó 5-én folyt le a Munkások versenye, a régi képviselőház termében, mely teljesen megtelt ez alkalommal érdeklődőkkel. A rendezőség mindent elkövetett a siker érdekében s ha voltak visszataszitó momentumok, azt tisztán a publikum egy bizonyos „heczczrendező" rétegének rovására tudhatjuk be. Kár, hogy sportemberek ellenszenvesen viselkednek, ha nem az ő kedvenczük győz. A birói itéletet, ha helyes, ha nem helyes, feltétlenül respektálni kell, különösen pedig a versenyzőknek. Az a versenyző, aki kiáll a porondra, köteles magát alávetni a birák bármely határozatának. Hogy a birák helyesen vagy helytelenül biráskodnak, annak megállapitására nem a publikum, még kevésbé a versenyző van hivatva. Igaz ugyan, hogy a szövetség gondoskodna szakértő és rutinos birákról, ugy a vasárnapihoz hasonló jelenetek ritkábban fordulnanak elő, de addig is közérdekü lenne, ha a publikum egy része mérsékelné magát. Azt is láttuk, hogy hirneves birkozók kiálnak biráskodni, anélkül, hogy tisztában lennének a szabályokkal. A szabály világosan kimondja, hogyha a fogás még a szőnyeg közepén alkalmaztatott és bár a derékon aluli rész a szőnyegről a tusolás

pillanatában kiesik, a dobás számit. Ennek esett áldozatul Schwarc Maróthy ellen és Stemmer Spitzer ellen.

Reggel 8 tól éjjel 11-ig folytak a küzdelmek és még így sem tudták teljesen lebonyolitani a versenyt. Meg kellett elégedni azzal, hogy minden sulycsoportban a győzelmet eldöntötték, mig a helyezésekért egy később meghatározandó napon, külön versenyt fog a MTE rendezni.

Pehelysulyban Szoszky András (Törekvés) győzött. Győzelmét szerencséjének köszönheti, t. i. a legjobb birkozók e csoportban szerencsétlenül jártak. Márton inrándulást kapott, szintugy Leytrik, Márkus, Szántó és még egy páran különböző okokból kénytelenek voltak visszalépni. Épen ez volt az oka annak, hogy e sulycsoportban, ahol mindig a legszebb technikai képzettséget élvezhettük, a döntő küzdelmek oly nivótlanok voltak. Egyedül a kis Leytrik (MTK) mutatott szép technikai tudást. Könnyüsulyban Stemmer (MTK), győzelmével nekünk adott igazat. Nagyszerü erőben van s technikai képzettségén kivül győzelmét tamperamentumos támadásainak köszönheti. Miskei és Spitzer elleni győzelmével kiérdemelte az aranyérmet. Spitzer (MTE) szépen fejlődik s lelkiismeretes traininggel szép győzelmek elé nézhet. Csillag (MTK) jobb mint volt és csupán azt vettük tőle rossz néven, hogy az elődöntőben Stemmerrel kerülve össze, annak lefeküdt. Ezt nem fogadta, — de nem is fogadhatta — a publikum szimpathikusan. Külföldön ez ily feltűnően nem is lehetséges, mert az ottani szabály kimondja, hogy ha az egyik fél a másiknak (akár clubtársak is) lazsál, ugy mind a kettő a további versenyzéstől kizárandó. Ezzel bár nem küszöbölhető ki teljesen a lazsálás, de legalább nem lehet oly feltűnően alkalmazni. Szivesen láttuk Ruzicska és Schvarc (BAK) küzdelmét a középsúlyban; igaz, hogy itt előnyösebb helyzetben voltak a klubtársak, mert az első helyért küzdöttek, mig Stemmernek Csillag után még volt egy ellenfele a döntőben.

Középsulyban Ruzicska (BAK) győzött A mily szépen küzdött ő, ép oly sajnálatos, hogy e csoporban nincsen elsőrendü versenyző Vargán kivül. Mert, hogy Ruzicska a 72 kilójával fölényesen győzött nehezebb ellenfelei között, csak nem lehet biztató a jövőre nézve. Schvarcz Ernő (BAK) meglepő szépen birkozott különösen Maróthy ellen, kit könnyen le is győzött, de még nem bir azzal az erővel, amit egy elsőrangu középsulyu birkozó igényel. A nehézsuly nevezés hiányában elmaradt. A verseny sikeres lebonyolitásáért Grünhut elnök és Stelcer, Goldmann titkárok érdemelnek teljes elismerést. A szövetséget egész nap Vörös György (Törekvés) képviselte.

Részletes eredmények:

Pehelysuly. (28 induló.): Pollák győz Neumann ellen 10 p, — Szoszky Stern ellen 30 p. — Győrfy Truckenbrod ellen 45 p. (pontozással.) — Leytrik Matics ellen 11 p. — Kobor Lanter ellen 5 p. — Kamosz Gärtner ellen 3 p. — Márkusz Lajos ellen 13 p. — Breznotics Peter ellen 7 p. Bolla Tauszig ellen 7 p. — Pollák Sülle ellen 36 p. — Szoszky Györffy ellen 7 p. — Kamasz Leytrik ellen 6 p. — Breznotics Bolla ellen 11 p. — Márkus Kobor ellen 37 p. — Szoszky Pollák ellen 6 p. — Kamasz Márkus ellen (utóbbi visszalépett). — Kobor Győrfy ellen 6 p.

Hármas döntőbe kerültek: Szoszky, Breznotics, Kamasz. Szoszky győz Bereznotics ellen 45 p. (pontozással), Szoszky Kamasz ellen 13 p.

Győztes: 1. Szoszky András (Törekvés). 2. Kamasz Géza (MTE). Harmadik helyért még küzdenek.

Könnyüsuly: Miskey győz Stemmer ellen 10 p. — Stemmer Papp ellen 1 p. — Spitzer Koncsek ellen 1 p. — Szántó Benő ellen 9 p. — Csillag Nott ellen 45 mp. — Papp Steiner ellen (visszalépés). — Benő Koncsek ellen 6 p. — Stemmer Miskey ellen 45 p. (pontozással). — Spitzer Szánthó ellen 30 p. (visszalépés). — Papp Noth ellen 2 p, Benő Papp ellen 15 p.

Hármas döntőbe kerültek: Stemmer, Csillag, Spitzer. Stemmer győz Csillag ellen 1 p. — Stemmer Spitzer ellen 11 p. (igen szép mérkózés.)

Győztes: Stemmer József (MTE).

Középsuly (8 induló): Schwarcz győz Zsuka ellen 1 p. — Ruzicska Péter ellen 6 p. — Maróthy Müller ellen 2 p. — Pazmann Tuchmann ellen 20 p. — Péter Tuchmann ellen (visszalépés). — Zsupka Müller ellen 27 p. — Schwarcz Maróthy ellen 4 p. — Ruzicska Pázmán ellen 4 p. — Ruzicska Pázmán ellen 15. mp.

Döntőbe kerültek: Ruzicska, Schwarcz. — Győztes Ruzicska, aki 7 p. alatt győzte le ellenfelét.

A Posta és Távirda Sportegyesület mult évi közgyülését deczember 22 én tartotta. Az elnökség előterjesztését zárszámadás, költségelőirányzat tekintetében a közgyülés elfogadta, a torna-, birkozó és athletikai-osztály ügyeit megvitatva, a választást megejtette, mely után a tisztikar és az ügyvitel többi szerve a következő: Örökös diszelnök hennyei Hennyei Vilmos. Elnök: dr. Alfay Zoltán (nem esett választás alá). Ügyvezető elnök: Hollósy István. Alelnökök: dr. Pap Salamon, Földessy János, Jancsó János. Titkár: Veres Sándor. pénztáros: Golodsey István. Ellenőr: Koltay József. A torna-osztály vezetője: dr. Rozsinszky József. Müvezető: Balázs Rezső. Az athletikai osztály vezetője: Hertzka Rezső. Kapitány: Bodor Ödön. A birkozó-osztály vezetője: Barabás Jenő. Kapitány: Keresztes Henrik. Szertáros: Bedő Ödön. Ügyész: dr. Ledniczky Jenő. Orvos: dr. Halka Lajos. — Választmány: Denény Károly, Kolbenheyer Bertalan, Horváth József, Sipos Géza, Zeiler Kálmán, Zolnay Mihály, Rutter Emil, Szénás Antal, Busfy István, Beér Ferencz, Tömpe Benő, Szakács Imre, Gunda Mihály, Czinte Gyula, dr. Kiss József, Radó Márk. — Választmányi póttagok: Kertay Lajos, Hirka Béla. — Felügyelő-bizottság: dr. Hodobay Emil, Dragenitz Béla, Reznicsek Imre, Erdős Emil. Felügyelő-bizottsági póttagok: Bauer Gyula, Soltész József.

A MOTESz igazgató-bizottsága december hó 30 án, hétfőn, ülést tartott Bolla Mihály ministeri tanácsos, másodelnök elnöklete alatt. Holfeld Henrik, a szövetségi szánkósport-szakbizottság elnöke, bemutatta a

MOTESz uj szánkóverseny szabályait. E szabályok elkészitésével a MOTESz uttörő tevékenységet fejtett ki és azokat a m. kir. földmivelésügyi minister felhivására léptette életbe. Az uj magyar szánkóversenyszabályokat a MOTESz már elterjesztette és ezután már csak olyan nyilvános versenyek ismertetnek el, melyek a MOTESz szabályai szerint rendeztetnek. Az uj szabályok a davosi versenygyakorlat alapján, a hazai viszonyokhoz alkalmazva készitettek és ezeknek életbeléptetéséhez a Tátra Club és a Tátrafüredi Téli Sportclub is csatlakoztak. Az igazgató-bizottság az 1912—13. évi tornászbajnokságok feltételeit tárgyalta és az illetékes szakbizottságok által elkészitette kiirásokhoz hozzájárult, az elvi jelentőségü változásokat pedig jóváhagyta. A tornászbajnokságok ezuttal külön vidéki csapatok részére is kiirattak, amely ujitás jótékony hatással lesz a tornászat fejlesztésére és és terjedésére. Végül a Budapesti Torna Club terjesztette be az uj egységes magyar testnevelő rendszer életbeléptetésére irányuló tervezetét és javaslatait, amit a MOTESz igazgató-bizottsága jövő ülésén fog tárgyalni.

Korcsolyázás.

A Magyar Athletikai Club korcsolyázó versenye. A már harminczéves sportmulttal biró MAC január hó 12-én rendezte első korcsolyaversenyét, amely, tekintettel a korai szezonra, nem a legjobb eredményeket hozta. A randezés, melynek központjában dr. Dobák Emil állott, kifogástalan volt. A versenyen résztvettek a MAC, KAC és KEAC versenyzői, mig a leghatalmasabb gárdával rendelkező BKE nem inditott versenyzőt, mert, igen sportszerűen, teljesen trainirozatlan versenyzőket nem állit starthoz.

Magyar királyi államvasutak.

A vonatok **indulása** Budapest nyugoti p. u.-ról. Érvényes 1912. október hó 1-től.

vonatszám	óra	perez	vonat neme	hová	vonatszám	óra	perez	vonat neme	hová
Délelőtt					**Délután**				
154	5	05	szv.	Vácz	164	12	05	szv.	Rákospalota-Újpest
152	5	15	„	Rákospalota-Újpest	714	12	10	„	Szeged
122	5	25	„	Érsekújvár	1404	12	20	gyv.	Zsolna, Berlin
718	5	40	„	Szeged, Szolnok	138	12	25	szv.	Nagymaros
4102	6	00	„	Esztergom	4106	12	30	„	Esztergom
156	6	20	„	Rákospalota-Újpest	166	1	00	„	Rákospalota-Újpest
6502	6	35	„	Lajosmizse, Kecskemét	4140[1]	1	05	tvsz	Piliscsaba
102	6	50	k. ost. exprv.	Wien, Paris, Ostende	168	1	30	szv	Dunakeszi-Alag
					1108	1	50	„	Esztergom
506	7	00	gyv.	Segesvár, Stanislau	106	2	00	gyv.	Wien, Paris
1402	7	05	„	Zsolna, Berlin	504	2	05	„	Szatmár-Németi, Brassó
104	7	55	„	Nagyszombat, Wien	126	2	10	szv.	Párkány-Nána
158	8	00	szv.	Dunakeszi-Alag	170	2	15	„	Rákospalota-Újpest
708	8	10	gyv.	Orsova, Báziás	4110	2	20	„	Esztergom
712	8	40	szv.	Temesvár, Karánsebes	108	2	30	gyv	Wien
134	8	45	„	Nagymaros	120	2	35	szv.	Galánta
4104	9	05	„	Esztergom	704	2	40	gyv.	Bukarest, Báziás
114	9	15	„	Wien, Berlin	722	2	45	szv.	Czegléd
160	9	40	„	Rákospalota-Újpest	6506	2	50	„	Lajosmizse, Kecskemét
162	11	00	„	Rákospalota-Újpest	140	3	55	„	Nagymaros
6504	11	10	„	Lajosmizse, Kecskemét	174	4	10	„	Rákospalota-Újpest
116	12	00	„	Wien	716	4	30	„	Szeged
					110	5	15	gyv.	Wien
					142	5	20	szv.	Nagymaros
					724b[2])	5	40	„	Czegléd
					176	5	50	„	Rákospalota-Ujpest
					128	6	00	„	Párkány-Nána
					724a	6	10	„	Czegléd
					144	6	15	„	Nagymaros
					724	6	35	„	Czegléd, Ócsa
					4114	6	40	„	Esztergom
					726	6	45	„	Czegléd, Szolnok
					1406	6	50	gyv.	Pozsony, Zsolna, Berlin
					130	6	55	szv.	Párkány-Nána
					178	7	10	„	Rákospalota-Ujpest
					728	7	35	„	Czegléd
					6508	7	40	„	Lajosmizse
					710	8	00	„	Vácz
					132	8	15	„	Bukarest, Báziás
					182	8	20	„	Dunakeszi-Alag
					1408	8	40	„	Zsolna, Berlin
					118	9	30	„	Wien, Páris
					502	9	35	gyv.	Bukarest, Stanislau
					184	10	00	szv.	Dunakeszi-Alag
					706	10	15	gyv.	Szeged, Báziás, Bukarest
					720	10	50	szv.	Kiskúnfélegyháza
					4116	11	10	„	Esztergom
					902[3])	11	20	k. ost. exprv.	Belgrad, Konstantinápoly
					702[4])	11	30	„	Bukarest, Konstantinápoly
					146	11	35	szv.	Nagymaros

[1]) Csak vasár- és ünnepnapokon bezárólag november 10-ig közlekedik.
[2]) Vasár- és ünnepnap előtti hétköznapokon közlekedik.
[3]) Minden kedden, csütörtökön, pénteken és vasárnapon közlekedik.
[4]) Minden hétfőn, szerdán és szombaton közlekedik.

A vonatok **indulása** Buda-Császárfürdőrol.

4002	5	55	szv.	Esztergom	4006	12	15	szv.	Esztergom
4004	8	54	„	Esztergom	4040[1])	12	57	„	Piliscsaba
					4010	2	11	„	Esztergom
					4012	6	13	„	Dorog
					4016	11	03	„	Esztergom

A vonatok **érkezése** Budapest nyugoti p. u.-ra. Érvényes 1912. október hó 1-től.

vonatszám	óra	perez	vonat neme	honnan	vonatszám	óra	perez	vonat neme	honnan
Délelőtt					**Délután**				
151	5	05	szv.	Dunakeszi-Alag	165	12	50	szv.	Rákospalota-Újpest
723	5	25	„	Czegléd	137	1	20	„	Nagymaros
725	5	35	„	Czegléd	703	1	25	gyv.	Bukarest, Báziás
4103	5	50	„	Esztergom	103	1	40	„	Paris, Wien
133	5	55	„	Nagymaros	503	1	50	„	Tövis, Kolozsvár, Szatmár-Németi,
725a	6	00	„	Czegléd					
153	6	05	„	Rákospalota-Újpest	167	1	55	szv.	Rákospalota-Újpest
6507	6	10	„	Lajosmizse	4111	2	05	„	Esztergom
721	6	20	„	Szolnok, Czegléd	169	2	40	„	Dunakeszi-Alag
901[1])	6	25	k. ost. exprv.	Konstantinápoly, Belgrad	171	3	00	„	Rákospalota-Újpest
					6503	3	40	„	Kecskemét, Lajosmizse
701[2])	6	30	„	Konstantinápoly, Bukarest	713	4	05	„	Temesvár-J., Szeged
					139	4	10	„	Nagymaros
135	6	35	szv.	Nagymaros	4113	5	05	„	Esztergom
1407	6	40	„	Berlin, Zsolna	175	5	15	„	Rákospalota-Újpest
4105	7	10	„	Esztergom	121	5	45	„	Érsekújvár
709	7	15	„	Bukarest, Báziás	11b	5	55	„	Wien, Berlin
125	7	20	„	Párkány-Nána	1403	6	20	gyv.	Berlin, Zsolna
727	7	25	„	Czegléd	177	6	30	szv.	Rákospalota-Újpest
501	7	30	gyv.	Bukarest, Kolozsvár, Máramarossziget	707	6	35	gyv.	Orsova, Báziás
					105	6	40	„	Wien
157	7	40	szv.	Vácz	107	7	10	„	Wien
6501	7	50	„	Kecskemét, Lajosmizse	711	7	45	szv.	Báziás, Temesvár
155	7	55	„	Rákospalota-Újpest	179	8	00	„	Rákospalota-Újpest
127	8	05	„	Párkány-Nána	4117[3])	8	15	„	Piliscsaba
4107	8	15	„	Esztergom	143	8	20	„	Nagymaros
113	8	20	„	Paris, Wien	131	8	55	„	Párkány-Nána
719	8	40	„	Kiskúnfélegyháza	109	9	05	gyv.	Wien
129	8	45	„	Nagymaros	6505	9	30	szv.	Kecskemét, Lajosmizse
159	9	10	„	Dunakeszi-Alag	181	9	35	„	Dunakeszi-Alag
705	9	25	gyv.	Szeged	1405	9	45	gyv.	Berlin, Zsolna
1401	9	40	„	Berlin, Zsolna, Pozsony	505	9	55	„	Segesvár, Kolozsvár, Stanislau
4109	9	55	szv.	Esztergom					
161	10	30	„	Rákospalota-Újpest	4115	10	00	szv.	Esztergom
715	10	45	„	Szeged	145	10	25	„	Vácz
119	11	25	„	Galánta	6513	10	30	„	Ócsa
163	11	50	„	Rákospalota-Újpest	117	10	35	„	Wien
					717	11	00	„	Temesvár, Báziás
					101	11	05	k. ost. exprv.	London, Ostende, Paris, Wien
					185	11	25	szv.	Dunakeszi-Alag

[1]) Érkezik minden kedden, szerdán, pénteken és vasárnapon.
[2]) Érkezik minden hétfőn, csütörtökön és szombaton.
[3]) Vasár- és ünnepnapokon bezárólag november 10-ig közlekedik.

A vonatok **érkezése** Budapest-Császárfürdőhöz.

4001	5	30	szv.	Dorog	4011	2	10	szv.	Esztergom
4005	7	16	„	Esztergom	4013	5	20	„	Esztergom
4007	8	20	„	Esztergom	4017[3])	8	21	„	Piliscsaba
4009	10	04	„	Esztergom	4015	10	07	„	Esztergom

Jó eredmény csak egy volt és pedig a Déván 500 méteren 54·2 mp.-es ideje, amely rossz jégen elég jónak mondható.

Az 5000 méteres handicap igen rossz volt, mert például Horner, aki 300 métert kapott a scratch Voith-tól, azt az előnyön kivül még hetven méterrel verte meg.

Ezek alapján az idei gyors bajnokság kimenetele sokkal bizonytalanabb, mint valaha volt.

Az első klasszis, Mannó, Wampetich, és Gyurmann, nem trainiroznak, Levitzky és Herczegh tényleges katonai szolgálatot teljesitenek, Voith nincs formában, igy azután Schick, Komássy, Wampetich Rezső, Déván és Horner egyenlő esélylyel indulnak, győztes közöttük a legszerencsésebb lesz. Tény az, hogy az idei bajnok nem fogja elérni az eddigi bajnokok klasszisát.

Részletes eredmények:

500 méter; 1. Déván (MAC). 2. Voith (BEAC). 3. Horner (MAC). Hat induló.

1500 méter: 1. Voith (KEAC). 2. Horner (MAC). 3. Fábián (MAC). Öt induló.

Déván bukott.

5000 méteres handicap: 1. Horner (MAC). 2. Déván (MAC). 3. Holecsek (KAC). 4. Voith scr.

Ifjusági 500 méter: 1. Széplaki. 2. Veigand. 3. Czich.

A dijakat szép beszéd kiséretében Muzsa Gyula osztotta ki a helyszinén. A versenyzők a korcsolyaversenyeken már megszokott értékes tiszteletdijakat kaptak.

Magyar királyi államvasutak.

A vonatok **indulása** Bpest kel. p. u.-ról. Érv. 1912. okt. 1-től.

vonatszám	óra	percz	vonat neme	hová
Délelőtt				
1110	5	40	szv.	Balatonfüred, Tapolcza
310	5	50	„	Hatvan
302	6	25	gyv.	Ruttka, Berlin
22	6	30	szv.	Bicske
8	6	40	„	Wien, Graz, Sopron
1502	6	45	gyv.	Kassa, Csorba
1512	6	55	szv.	Kassa, Csorba
1002	7	00	gyv.	Fiume, Torino, Róma, Pécs, Vinkovcze
602	7	05	„	Arad, Brassó
906	7	10	„	Belgrad, Sofia, Sarajevo
402	7	20	„	Stryj, Lemberg, Máramarossziget
1302	7	25	„	Fehring, Graz, Triest
312	7	30	szv.	Gödöllő
908	7	45	„	Belgrad, Sofia, Vinkovcze
608	7	50	„	Arad, Brassó
406	8	10	szv.	Munkács, Lawoczne
508	8	20	„	Kolozsvár, Brassó
1906	8	25	„	Tapolcza, Eszék, Bród
306	8	35	„	Ruttka, Berlin
1706	8	55	„	Máramarossziget, Stanislau
2	9	20	gyv.	Wien, Sopron
22a	9	30	szv.	Torbágy
1508[1])	9	35	gyv.	Kassa, Poprád-Felka
918	10	00	szv.	Kunszentmiklós, Tass
520	10	05	„	Nagykáta
24	11	55	„	Bicske
Délután				
612	12	20	szv.	Arad, Tövis, M.-Sziget
1008	12	20	„	Fiume, Róma, Eszék
314	12	30	„	Hatvan
10	12	30	„	Szombathely, Wien
914	12	45	„	Ujvidék, Sarajevo
1504	1	20	gyv.	Kassa, Poprád-Felka
316	1	30	szv.	Gödöllő
1304	1	40	gyv.	Fehring, Graz
604	2	00	„	Arad, Bukarest
4	2	05	„	Wien, Paris
404	2	10	„	Sátoraljaujhely, Lemberg, Kassa
916	2	15	szv.	Kiskőrös
304	2	20	gyv.	Ruttka, Berlin
31[illegible]	2[illegible]	[illegible]	szv.	Hatvan
32[illegible]	2	30	„	Péczel
26	2	30	„	Bicske
512	2	40	„	Szolnok
1202	2	45	gyv.	Szabadka, Sarajevo
1902	2	55	„	Tapolcza, Eszék
904	3	20	„	Belgrad, Konstantinápoly
512/II[2])	3	25	„	Nagykáta
1016	3	30	szv.	Paks
18	4	25	„	Komárom
322	4	25	„	Gödöllő
606	5	00	gyv.	Arad, Bukarest
410	5	10	szv.	Miskolcz
6	5	15	gyv.	Győr, Sopron, Szombathely, Wien
324	5	20	szv.	Gödöllő
514[3])	5	40	„	Nagykáta, Szolnok
308	5	55	„	Ruttka, Berlin
920	6	05	„	Kunszentmiklós-Tass
1004	6	15	gyv.	Zágráb, Fiume, Róma, Napoli
510	6	15	szv.	Kolozsvár, Brassó
326	6	25	„	Péczel
328	6	40	„	Hatvan
920a	6	45	„	Kunszentmiklós-Tass
28	7	00	„	Bicske
516	7	15	„	Szolnok
16	7	20	„	Győr, Triest
332	7	35	„	Hatvan
1006[4])	7	40	gyv.	Zágráb, Fiume
1708	7	45	szv.	M.-Sziget, Stanislau
1514	8	00	„	Kassa, Csorba
910	8	00	„	Belgrád
1908	8	25	„	Pécs, Bród
334	8	40	„	Gödöllő
518[5])	9	00	„	Szolnok
1306	9	15	„	Győr, Graz
610	9	30	„	Arad, Brassó
1506	10	00	gyv.	Kassa, Csorba
336	10	05	szv.	Péczel
912	10	10	„	Bród, Belgrad, Sofia
1010	10	25	„	Fiume, Tapolcza
408	10	25	„	Kassa, Csorba,
12	10	55	„	Szombathely, Wien
338	11	10	vv.	Ruttka Poprád-Felka
614	11	25	szv.	Arad, Debreczen
422	11	35		

[1]) Deczember 15-től bezárólag január 31-ig közlekedik.
[2]) Csak vasár- és ünnepnapokon közlekedik.
[3]) Nagykátáról Szolnokig csak szombaton közlekedik.
[4]) Csak márczius 1-től közlekedik.
[5]) Csak szombaton közlekedik.

A vonatok **indulása** [illegible]osról.

A vonatok **érkezése** Bpest kel. p. u.-ra. Érv. 1912. okt. 1-től.

vonatszám	óra	percz	vonat neme	honnan
Délelőtt				
339	5	10	vv.	Berlin, Ruttka
645	5	20	tvsz.	Debreczen, N.-Várad
309	5	30	szv.	Hatvan
1905	5	30	„	Eszék, Tapolcza
609	5	45	„	Brassó, Arad
909	5	45	„	Sofia, Bród, Belgrad
19	5	55	„	Torbágy
313	6	00	„	Péczel
17	6	05	„	Komárom
1707	6	15	„	Stanislau, M.-Sziget
11	6	25	„	Wien
1505	6	30	gyv.	Poprád-Felka, Kassa
407	6	50	szv.	Lemberg, Stryj, Kassa
1007	6	50	„	Fiume
315	7	00	„	Gödöllő
1305	7	10	„	Graz, Fehring
509	7	20	„	Brassó, Kolozsvár
917a	7	25	„	Kunszentmiklós-Tass
317	7	30	„	Gödöllő
319	7	40	„	Hatvan
21	7	45	„	Bicske
1003	8	00	gyv.	Róma, Triest, Fiume
911	8	10	szv.	Sarajevo, Belgrád
1513	8	15	„	Csorba, Kassa
1015	8	20	„	Paks
513	8	35	„	Bukarest, Kolozsvár
521	8	45	„	Hatvan
13	9	20	„	Győr
307	9	25	„	Berlin, Ruttka
1005[1])	9	35	gyv.	Fiume, Tapolcza
913	9	55	szv.	Szabadka
5	10	05	gyv.	Bruck-Királyhida, Szombathely, Sopron
409	10	20	szv.	Miskolcz
23	10	45	„	Bicske
605	11	30	gyv.	Arad
Délután				
323	12	10	szv.	Gödöllő
611	12	30	„	Bukarest, Arad
301	12	50	gyv.	Berlin, Ruttka
903	1	00	„	Konstantinápoly
401	1	05	„	Lemberg, Kassa
7	1	20	szv.	Wien, Sopron,
601	1	25	gyv.	Bukarest, Arad
1	1	30	„	London, Páris, Wien
1201	1	40	„	Sarajevo, Bród, Szabadka
1901	1	55	„	Eszék, Pécs
1301	2	10	„	Graz, Fehring,
32[illegible]	2	15	szv.	Hatvan
1501	2	30	gyv.	Poprád-Felka, Kassa
919	2	40	szv.	Kunszentmiklós-Tass
23a	3	00	„	Torbágy
519	3	10	„	Nagykáta
327	4	20	„	Péczel
329	5	25	„	Gödöllő
507	6	15	„	Brassó, Debreczen
15	6	20	„	Győr
1507[2])	6	25	gyv.	Poprád-Felka, Kassa
3	6	35	„	Wien, Graz
1705	7	00	szv.	Stanislau, M.-Sziget
907	7	20	„	Sofia, Belgrad, Bród
607	7	25	„	Bukarest, Arad
421	7	35	vv.	Szerenes
305	7	45	szv.	Berlin, Ruttka
25	7	50	„	Bicske
1109	8	05	„	Tapolcza, Balatonfüred
607/II[3])	8	10	„	Nagykáta
1009	8	15	„	Fiume, Bród
405	8	20	„	Lawoczne, M.-Sziget
9	8	45	„	Wien, Graz
1511	8	50	„	Csorba, Kassa
27	9	00	„	Bicske
331	9	10	„	Péczel
1907	9	15	„	Vinkovcze, Pécs,
603	9	20	gyv.	Brassó, Arad,
29[4])	9	28	szv.	Triest, Torbágy
303	9	35	gyv.	Berlin, Ruttka
1001	9	35	„	Róma, Fiume, Pécs
915	9	45	szv.	Kiskőrös
403	9	55	gyv.	Lemberg, M.-Sziget
905	10	00	„	Sofia, Belgrad
1303	10	10	„	Graz, Triest
333	10	25	szv.	Gödöllő
515	10	40	„	Segesvár, Kolozsvár
1503	10	50	gyv.	Csorba, Kassa

[1]) Fiuméról Adony-Pusztaszabolcsig csak márczius 1-től közlekedik.
[2]) Deczember 15-től bezárólag január 31-ig közlekedik.
[3]) Csak vasár- és ünnepnapokon közlekedik.
[4]) Torbágytól Budapest-Kelenföldig csak vasár- és ünnepnap előtti köznapokon közlekedik.
[5]) Csak hétfőn, de ha hétfőre ünnep esik, a reá következő köznapon közlekedik.

A vonatok **érkezése** Budapest-Józsefvárosra.

Délelőtt.

517[5])	4	40	szv.	Nagykáta
511	5	00	„	Szolnok
				Gödöllő
				[illegible]unszentmiklós-Tass

Nyomatott Schmidt Sándor könyvnyomdájában, Budapest, VI., Gróf Zichy Jenő-uteza 3.

2. szám. XXX. évfolyam. Budapest, 1913. január 31.

Előfizetési dij:
Negyedévre ... — 2 kor.
Félévre ... ... 4 kor.
Egész évre ... ... 8 kor.
Egyes szám 40 fill.

HERKULES

SZERKESZTIK:
PORZSOLT JENŐ. PORZSOLT KÁLMÁN.
Főmunkatárs: KÁRPÁTI BÉLA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal IX., Üllői-ut 119. sz. földszint 2.
Megjelen julius és augusztus kivételével havonta kétszer.

Achilles Sport-Egylet
Aradi Korcsolyázó-Egylet
Budapesti polgári lövészegyes.,
Budapesti Torna-Club,
Beregszászi Korcsolyázó-Egylet,
Bpesti hegyvidéki Turista-Egyl.,
Budapesti Torna-Egylet,
Délvidéki Kerékpár-Egylet,
Debreczeni Korcsolyázó-Egylet,
Debreczeni Torna-Egylet,
Fővárosi Vivó-Club,
Érsekujv. Vivó- s Torna-Egyes.,
Győri Csónakázó-Egyesület,
Gyöngyösi Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Tornázó- és Vivó-Egylet,
Kolozsvári Athletikai Club,
Kolozsvári Korcsolyázó-Egylet,
Körmendi Athletikai Club,
Kunsztmártoni Csón.-Korcs.-Egyl.,
Lévai Torna- és Vivó-Egylet.
Lőcsei Korcsolyázó Egylet,
Lőcsei Vivó- és Torna-Egyesület,
Magy. Testgyakorlók Köre,
Márm.-szigeti ifj. Torna-Egylet,
Magyar Uszó-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet,
Magyar-Óvári Torna- s Vivó-Egyl.,
Maros-Vásárhelyi Kerékpár-Egyl.,
Maros-Vásárhelyi Korcs.-Egylet,
N.-Bányai Torna- és Korcs.-Egyl.,
Nagy-Enyedi Korcsolyázó-Egylet,
Nagy-Kanizsai Torna-Egylet,
Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet,
Nemzeti Hajós-Egylet,
Neptun Bpesti Evező-Egylet,
Ó-Becsei Kerékpár-Egyesület,
Ó-Budai Torna-Egylet,
Pécsi Athletikai Club,
Pápai Korcsolya-Egylet,
Pozsonyi Torna-Egylet,
Privigyei Korcs.-Egylet
Rimaszombati Korcs.-Egylet,
Quarnero Csónakázó-Egylet,
Sátoraljaujhelyi Korcs.-Egylet,
Selmeczi Akad. Athleta Club,
Soproni Korcsolyázó-Egylet,
Soproni ev. főgymn. testgy. Köre,
Sportkedvelők Köre,
Szabadkai Sport-Egylet,
Szabadkai Torna-Egylet,
Szarvasi Korcsolyázó-Kör,
Szatmár-Németi Torna- s Vivóegy.
Szegedi Csónakázó-Egylet,
Szegedi Korcsolyázó-Egylet,
Szegedi Torna-Egylet,
Székely-Udvarhelyi Korcs.-Egylet,
Székesfehérvári Korcs.-Egylet,
Szegedi Kerékpár-Egyesület,
Szászvárosi Athletikai-Club,
Szolnoki Korcsolyázó-Egylet,
Temesvári Korcsolyázó-Egylet,
Torontáli Korcs.- és Hajós-Egylet,
Torontáli Athletikai Club,
Tordai Korcsolyázó-Egylet,
Ujvidéki Kerékpár-Egyesület,
Veszprémi Torna-Egyesület,
Zsombolyai Athletikai-Club

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A cserkészfiukról.

A napilapok és utánuk a tanügyi lapok is örömmel jelentették azt a hirt, mely az angoleredetű cserkészfiuk intézményének a mi iskoláinkban való meghonositásáról szólt. Legyen szabad ez érdekes kérdésről nekem is elmondani véleményemet, ki ugyancsak Angolországból ismerem ez intézményt.

Röviden a cserkészfiuk nevelésének céljáról azt mondhatjuk, hogy ez a testnek erősitése és edzése mellett a szellemnek a gyakorlati, különösen katonai életre való előkészitése. Értjük e célt különösen Angolországban, hol a mi általános katonai kötelezettségünket nem ismerik, hol igy mégis az egész ifjuságot játékos módon kiképezik a gyaloglásban, kerékpározásban, lövészetben és a katonai tábori élet sok ügyességet igénylő gyakorlataiban. Tekintsünk el most a fő cél mellett nem kevésbé fontos mellék céloktól, mint amilyen a baráti együttérzés, a segélynyujtás, a takarékosság, a tisztaság, rend, fegyelmezés, hazafias érzés stb. nevelése.

Az legyen előttünk a kérdés, hogy érdemes-e ezen intézmény testnevelési és katonai szempontból arra, hogy iskoláinkban a tanulóság cserkészcsapatokban gyakoroltassék.

Ha katonát kérdezünk meg e dologban, ő kész a felelettel: a középiskolát végzett vagy csak 3—4 évet járt ifjakkal a legkönnyebben megy a katonai kiképzés, itt nincsen szükség semmi előzetes katonai képzésre, de a nagy tömeg ellen már sok a kifogás. Az most már bizonyos, hogy ha ez intézménnyel ujabb elemet nyerünk meg a testképzésnek, akkor ezt a katonaság is helyeselni fogja. Ezen ujabb elemet szerintünk nem lehetne jobban sehonnan sem toborozni, mint a kereskedő és iparos ifjuságból. Ezen szellemileg és testileg is az inaskodástól kezdve elhanyagolt nagy tömegnek szórakozása, testi, szellemi nevelése a cserkészfiuk intézménye által volna a legkönnyebben elérhető. Könnyen volna pedig e dolog ugy megvalósítható, ha a kereskedelmi és iparkamarák kebeléből indulna ki az egyöntetü országos intézkedés. Azt kellene határozattá emelni, hogy minden tanonciskolában alakuljon meg az önként jelentkezőkből a cserkészcsapat. Neveztessék ki a csapatok vezetőjévé arra alkalmas fiatal tanító. Hogy pedig a munkálatok minél hamarább megkezdődhessenek, nyomattassék ki az általános utasitás a csapatok rendjére, gyakorlataira nézve. Meg kell jóelőre jegyezni, hogy nem szabad a

csapatok önállóságát nagyon korlátozni, hogy ugy alakuljon az meg, ahogy akar; gyakorlatait is maga válassza.

Nagyon helyes volna, ha az ország első kamarája, a budapesti kezdené meg a munkát. Azonban a kezdet legeleje az legyen, hogy a felsőbb katonai körök figyelmét, rokonszenvét, támogatását igyekezzünk megnyerni. Ez pedig — ugy gondoljuk — nem lesz nehéz, mert külföldön is mindenütt élvezi ez intézmény minden fejedelem rokonszenvét és a katonaság mindeniránnyu támogatását.

Ha már most a kamarák, a katonaság és a közoktatási ministerium e kérdés megoldását támogatják, rövid pár év alatt sok ezer csapatban erőt, egészséget, harcrakészséget és nevelést nyernek tanoncaink. Ennek első sorban a haza és a katonaság fogja előnyeit élvezni.

Ami már a középiskolákban szervezendő cserkészcsapatokat illeti, azt mondhatjuk, hogyha erre idő, vállalkozó ifjuság és alkalmas vezető van, ugy bár minden iskola, minden osztálya alkosson csapatot. De hangsulyozni kívánjuk, hogy minden jó oldala elvész ez intézménynek, ha kellő ellenőrzés nincsen. Már Angolországban is többször történt felszólalás a cserkészfiuk rendetlenkedése, illetlenkedése ellen.

Testnevelési szempontból a középiskolai ifjuságnak a papiron a gyakorlatoknak annyi módja kinálkozik, hogy ujabbakra nincsen szüksége, de igen arra, hogy a tornaórák, játékok, a korcsolyázás, uszás, szabadtéri gyakorlatok stb. kellő módon tanitassanak.

Ez intézmény meghonosítása nem kevés pénzbe kerül, ezt a pénzt a gyermekek szülői nem teremthetik elő, ide társadalmi segély kell. Sőt azt is tudjuk, hogy ez sem lesz annyi, hogy az állami segitség elmaradhatna, azért óhajtanók, hogy a katonai körök és a kereskedelmi és ipari érdekeltségek fognának össze ez intézmény meghonositására. Igy könnyen megindulna a dolog és hamar szép eredményeket láthatnánk. *P.*

Budapest székesfőváros tanácsa a szánkósportért.

Budapest székesfőváros tanácsának megbizásából Gerentsér László dr. egy kis füzetet irt, amely a tanács által a szánkózásra vonatkozólag kiadott hatósági szabályokon kivül az engedélyezett fővárosi szánkóutak jegyzékét és a teli sportokra vonatkozó általános figyelmeztetéseket tartalmazza. Nem akarjuk e helyütt ismételten Gerentsér dr. kitünő tollát és a téli sportokhoz is nagyszerü hozzáértését dicsérni. Alább az egész füzet tartalmát közöljük, amely a ma már ezreket meghóditott szánkózó- és más téli sportok hiveit bizonyára osztatlanul érdekelni fogja.

Engedélyezett utvonalak.

A tanács 1912. évi november 28-ikán 148.146. sz. alatt hozott határozatában megjelölte azokat az utvonalakat, amelyeken a szánkózás az 1912—1913. évi téli idény alatt üzhető. Ezek az utvonalak a következők:

I. kerület. A) Szent-Gellérthegy. 1. Sáncz-utcza a 22. sz. háztól a Hegyalja-utig. A többi utcza és ut tilos. B) Városmajos és Kis Svabhegy. 1. Csaba-utcza a Ráth György-utczától a Városmajor-utczáig. 2. Szamos-utcza; csak kis gyermekeknek. 3. Temes-utcza; csak kis gyermekeknek. C) Svábhegy. 1. Istenhegyi ut alsó része. 2. Tündér-utcza. 3. A Svábhegy utháló-zatának ama vonalai, amelyeken a téli időben kocsiközlekedés egyáltalában nincs. D) Zugliget. 1. A Zugligeti-ut felső része a villamos vasuti hidon át a vasuti sinek keresztezéseig. 2. Csermely-ut a 8. sz. háztól a Zugligeti villamos vasut végállomásáig. 3. Béla király ut a Kutvölgyi-ut kezdetéig. 4. A Csillagvölgyi ut egész vonalán. 5. A Czinege-ut. 6. Árnyas-ut. Fölmenetel a Budakeszi-uton, a Harshegyi-ut torkolatával szemben lévő lépcsős gyalogjáron át. Lesiklás után a Budakeszi-utra visszatérés a Zugligeti-ut 21. sz. háznál lévő átjáróján keresztül. Az Árnyas-uton szánkoval felmenni tilos. E) Ferenczhalom. 1. Budakeszi-ut a Szép Juhásznétól a Szép Ilonáig, de csak vasár- és ünnepnapokon és csak a nappali órákban F) Hüvösvölgy. 1. Vadorzó-utcza. 2. A magánterületeken elkészitett pályák.

II. kerület. Rózsahegy és Szemlőhegy. 1. Fillér-utcza a Káplár-utczáig. 2. Garas-utcza; csak kis gyermekek számára. 3. Ribáry-utcza 4. Aranka-utcza; csak gyermekek számára. 5. Orgona-utcza; csak gyermekek számára. 6. Levél-utcza; csak gyermekek számára. 7. Zárda-utcza a Szemlőhegy-utczától a Zivatar-u czáig. 8. Áldás-utcza az Eszter-utczától a Szemlőhegy-utczáig. 9. Eszter-utcza a Bognár-utczától a Szemlőhegy-utczáig. 10. Szemlőhegy utcza a Vérhalom-utczától az Áldás-utczáig. 11. A Marczibányi téren a Lövölde oldalán két csuszda; csak kis gyermekek számára.

III. kerület, Ujlkak. 1. Zöldmáli-ut a 7. sz. háztól a Pusztaszeri-ut keresztezéséig. 2. Józsefhegyi-utcza a 3. sz. háztól; csak tanulók számára. A sietők számára a tanács kijelöli a Széchenyi- és Jánoshegy közt elterülő Virányosban a Hármaskut-tetőnél kezdődő és a Tündérhegy tövéig terjedő, vagyis a Jánoshegyi-ut, Tündérhegyi-ut, Normafa-ut, Laura-ut és Mátyás király-ut által határolt területet. A szánkózóknak ezt a területet használni nem szabad.

Szabályok.

A sportoló közönség testi épségének és a járókelők életbiztonságának megóvása, továbbá a forgalom akadálytalan lebonyolitása érdekében tájékoztatásul és miheztartás végett a szánkózásnak a pályák használatára vonatkozó szabályait a tanács a következőkben állapitja meg: 1. Szánkózni csak a székesfőváros tanácsa által kijelölt és engedélyezett pályákon szabad. — 2. A pályatesten feljárni, átjárni, vagy azon tartózkodni nem szabad. — 3. Feljárni csak a kijelölt uton (utszélen) szabad. — 4. Felmenetközben a szánkózóknak ugy kell a szánt maguk után huzniok, hogy az a pályatesten akadályt ne képezzen. — 5. A pályatesteken csak szánkón szabad lesiklani. — 6. Korcsolyán, skin, vagy szánnak nem minősithető egyéb eszközökön leereszkedni, vagy korcsolyával fékezni nem szabad. — 7. Egy szánon legfeljebb csak két személy ereszkedhetik le. — 8. Lesiklás után a pályatest végén tartózkodni nem szabad. — 9. Felborulás esetén a pályatestet a lehetőséghez képest gyorsan el kell hagyni. — 10. Indulni csak a kijelölt helyekről és csak a közvetlenül előbb elindult szántól legalább 30 lépésnyi távolság betartásával szabad. — 11. A leereszkedésnél a szánok mindig balra tartsanak, hogy amennyiben a megelőzés elkerülhetetlen, az jobbra történhessék. — 12. Megelőzés előtt az előlhaladót idejében és hangosan figyelmeztetni kell. (Balra tarts!) — 13. A pályatest kanyarulatainál a megelőzés egyáltalában tilos. — 14. Megelőzés közben az elért szánkót megfogni, ellökni, vagy haladásban bármiképpen gátolni tilos. — 15. Egymásmellé, vagy egymásmögé kikötött szánokon leereszkedni nem szabad. — 16. Nézőközönség a pályatesten, valamint általában oly helyeken, ahol a szánkázókat akadályozhatná, nem tartózkodhatik. — Aki e szabályok ellen vét, a pálya felügyeletével megbizott közeg által ismételt figyelmeztetés után, a pálya használatától eltiltható.

Intézkedések.

A székesfőváros tanácsa a közoktatási ügyosztály utján intézkedett, hogy az engedélyezett szánpályák jókarban tartassanak, megfelelő pontjaik hósánczokkal stb. biztosittassanak és hogy alkalmas helyeken padok, valamint figyelmeztető oszlopok és jelzőtáblák állittassanak fel. Azonfelül megkereste a tanács a fővárosi államrendőrséget, hogy megfelelő helyekre rendőrőrszemeket állitson, az Önkéntes Mentőegyesületet pedig felkérte, hogy a legforgalmasabb szánpályák közelébe, kivált vasár- és ünnepnapokon ügyeletes kirendeltséget vezényeljen. Ugyancsak gondoskodás történt, hogy a svábhegyi fogaskerekü vasut és a villamos vasutak a szánkózókat kéziszánjaikkal együtt felvegyék és elszállitsák. A külső pályák közelében levő vendéglők a szánkózó közönség kényelmére a téli sporidény alatt nyitva tartatnak. A székesfőváros tanácsa a szánpályák felügyeletével és a szabályok betartásának ellenőrzésével a közoktatási ügyosztály által kijelölt székesfővárosi tanitókat bizza meg, akik vörös-sárga kék jelvényt viselnek. Egyébként, akinek a szánkózás körébe eső kérése, vagy panasza van, forduljon közvetlenül a fővárosi tanács közoktatási ügyosztályához (IV., Központi városház, II. emelet 197).

A szánkózás hasznossága.

A testnevelés és a sport terén szerzett eddigi tapasztalatok kétségtelenül beigazolták, hogy a szabad levegőn üzött testmozgások jóval fölötte állanak a zárt levegőben végzett testgyakorlatoknak. E tapasztalatot támogatja az orvostudomány is és általában a szakemberek egybehangzó véleménye. Tudjuk, hogy levegő nélkül nem élhetünk, jó levegő nélkül pedig egészségesek nem lehetünk. Táplálékot elég, ha napjában háromszor-négyszer veszünk magunkhoz, de levegőt perczenként 12—20-szor lélegzünk be, tehát óránként átlag 1200-szor. Minden lélegzéskor a mérges anyagokkal, főleg szénsavval telitett vér a tüdőn keresztül oxigéndus friss levegőt nyer, amelyet a szivattyuszerüen müködő sziv a véredény-rendszer segitségével a test minden részébe elszállit. Magától értetődik tehát, hogy minél több az oxigén a levegőben, annál egészségesebb az, és hol lehet jobb a levegő, mint kint a szabadban, főleg a városon kivül, ahol a sok füst, por, párolgás, állati és emberi légzés nem fertőztette meg azt. Ezek a mélyreható okok vezették az emberi test egészségtanával és a testneveléssel foglalkozó egyéneket arra a gondolatra, hogy a test egyes részeit és a belső szerveket fejlesztő, továbbá az anyagcserét előmozditó mesterséges mozgásokat, amelyeket eddig többnyire zárt helyiségben végeztek, kivigyék a szabad természetbe, hol a fokozottabb vérkeringés folytán megkivántató oxigén elég mennyiségben található, de ezzel egyidejüleg még arra is rávezették őket, hogy mesterséges és gépies mozdulatokat lehetőleg természetes mozgásokkal pótolják. Igy születtek meg a szabadtéri sportok. Hasznuk, szükségességük, pótolhatatlanságuk lassanként átment a köztudatba, elterjedtek az egész világon és némely ága a társadalom minden rétegében divatossá vált. A szabadtéri sportok között igen nagy népszerü-

ségnek örvendenek az ugynevezett téli sportok és ezek között főleg a szánkózás. Noha a szánkózás korántsem uj sportág, mégis néhány éve csak annak, hogy üzése nagyobb mértékben elterjedt. Ez a népszerüség és e mellett a sport rendkivüli egészséges volta késztette a főváros tanácsát azokra az intézkedésekre, amelyeket az előző években a szánkózás szabályozása, fejlesztése és terjesztése czéljából megtett. A tanács elhatározta, hogy ezentul még fokozottabb mértékben kiván sulyt helyezni a szánkósportra, hogy ez a tanulóifjuság számára minél könnyebben legyen megközelithető. E füzet kiadásával is azt óhajtja a tanács, hogy a szánkósport minél szélesebb rétegben elterjedjen, hogy igy ennek előnyeit minél többen forditsák egészségük hasznára és ellentállóképességük fokozására. A szánkózásnak, mint egyáltalán minden sportnak, vannak veszélyei is, amelyeket azonban kellő előtanulmány és óvatosság mellett ugyszólván teljesen kizárhatunk. Jól teszi ezért a kezdő szánkózó, ha előbb megismerkedik szánkójának szerkezetével, tulajdonságaival, a szánkózás technikájával és általános szabályaival. Ha mindenki szem előtt tartja e tanácsokat, számos baleset háritható el és a szánkózásnak csak az áldásos előnyei maradnak meg.

A szánkózás nemei.

Az egyszerü ródli. A stájer elnevezésü ródlit nálunk közönségesen szánkónak hivják. A szánkóknak ez a legegyszerübb és legnépszerübb fajtája. Fából, aczélból vagy vasból készül. De bármilyen anyagból van, főfontosságu követelmény az, hogy a talpa aczélsinnel legyen ellátva, továbbá az eleje magasabb legyen 8—10 czentiméterrel, mint a hátulja, mert ez esetben a szánkozó nem csuszhatik előre és a sulypont hátra esvén, a szánkó könnyebben és gyorsabban siklik. A szánkó magassága elől 25—35 czm., hátul 15—25 czm., a talpsin szélessége pedig 15—20 mm. legyen. A hópályákra szélesebb talpu szánkó az alkalmasabb. A szánkó megválasztásánál még a következőkre ügyeljünk. A talp elől magasra legyen felhajlitva. Az ülőke zárt legyen, hogy a hó fel ne csapódjon és legjobb, ha hevederből készül, mert ezt igazitani és szabályozni lehet. Feltétlen kivánatos továbbá, hogy az ülőke elől a talpfa felhajlitott részéig érjen és ahhoz legyen erősitve. A szánkó erősségét fokozza még az is, ha az ülőkét és a talpat összekötő részek (támfalak) egy kissé hajlitva vannak. A talpak szilárdságát ugy próbáljuk ki, hogy azokat egymásfelé erősen összenyomjuk és ha ezek engednek, akkor a szán gyenge. Fontos kellék még a szánnál az, hogy talpai teljesen hozzásimuljanak a földhöz. Erről ugy győződünk meg, ha egy szánt egy sima lapra helyezzük és ha azt nem érintik a talpak mindenütt, akkor hibás. A szánkók lehetnek egy- és többülésüek. A főváros területén engedélyezett utakon csak egy- és kétüléses ródlin szabad szánkózni, mert a többüléses szánkók az utak tömeges használatánál, veszélyesek lehetnek és könnyen szerencsétlenséget okozhatnak, különösen akkor, ha a vezető nem eléggé gyakorolt a szánkózó vezetésében.

A kormányos ródli. A szánkónak ez a fajtája 2 részből áll. Az első részen van a kormány, amelynek segitségével az forgatható, a hátsó rész végén pedig a fék van elhelyezve. A két részből álló szánkó átmenet az egyszerü szánkó és a bobsleigh között. Az egyszerü faszánkók között legalkalmasabbak a hallvölgyi, davosi, továbbá az összecsukható Klepper és Mauser rendszerü szánkók; az aczélszánkók között a loebeni, Nansen és a főnix tipusuak. Leghasználtabb kormányos szánkók a „Bobelet Hótündér", a Zeppelin, a Viharszán és Mayer's Lenke-féle. A szánkóknak egyébb fajtái, mint a kanadai eredetü toboggán, a svájczi skeleton, valamint a bobsleigh, különösen a legutóbbi szánkó, már mesterséges és folyton gondozott pályát igényel és annyira veszélyesek, hogy ezeknek használatát a rendes közlekedési utakon nem engedélyezhette. Ez okból részletes ismertetésükre e helyen nincs szükség.

A szánkózás technikája.

1. Ülés. A lábakat előre és rézsut terpesztve a szánkó hátsó részén foglaljunk helyet és felső testünkkel egy kissé dőljünk hátra. Sem a felső testet, sem pedig a test többi részét ne tartsuk feszesen, mert ez amellett, hogy hamar kifárasztja az izmokat, még hátráltatja a könnyü, rugalmas mozgást és összerázza a belső részeket is. Viszont a másik végletbe se menjünk át, tehát ne üljünk tullazán, mert a kritikus helyzetekben, amikor fékezni vagy oldalt dőlni kell, avagy a szánkó a talaj egyenetlensége miatt megugrik, készületlenek leszünk és esetleg nem kerülhetjük el a lefordulást vagy a balesetet. A kezek az ülőke hátsó részére támaszkodjanak. Kezdő szánkózó, amikor egy szelid lejtőjü pályán hozzáfog a szánkózás elsajátitásához, elől is foghatja a szánkót. Ennek az az előnye, hogy a karok is segitenek a kormányzásban. De mihelyt kissé biztosan ülünk, fogjuk a szánkót hátul és dőljünk hátra. A leobeni és főnix szánkókat, tekintettel arra, hogy az elejük föl- és hátrafelé van hajlitva, elől is foghatjuk. A lábakat, a mint már emlitve volt, rézsut előre terpesztve, az alsó szárt egy kissé előre irányitva, térdben mérsékelten hajlitva, a sarkokat pedig a pályatest felé irányitva és kissé emelve tartjuk. Tekintet előre. Többüléses szánkóban a vezető a térde mellett, vagy egy kevéssé előtte, fogja meg az ülőtámfát, a hátsó hátrafelé dől és a hátsó támfát fogja meg. A közbelévők ugy ülnek, mint az együlésesnél, csak a támfát oldalt fogják. A szánkó kötelébe, mint valami gyeplőbe kapaszkodni nem szabad, mert ez felette bizonytalan

és veszélyes ülés. Menetközben az ülés az ut irányának és lejtőjének a változása szerint többször változást szenved.

2. Indulás. Kezdő szánkozó előbb helyezkedjék jól el a szánon, ha ez megtörtént, a két sarkát vágja egyszer-kétszer jól bele a hóba és igy rugja magát előre; ugyanekkor hajoljon e y kissé előre s rántson egyet a szánon a karjával. E müveletek után jó pályán a szán azonnal megindul, kevésbé sikos pályán többször kell végezni ezt az eljárást és amint a szán mozgásba jött, rögtön hátra kell dőlni; ez a mozdulat maga is lendületet ad a szánnak. Haladók ugy is indulhatnak, hogy féllábbal a szánra térdelnek, a a másikkal előre rugják magukat és amikor a szán lendületbe jött, hirtelen elhelyezkednek a szánon. Ez esetben nagyon ügyeljünk arra, hogy a gyors lendületnél egyensulyunkat ne veszitsük el. Többüléses szánkónál vagy mindenki elfoglalja helyét és a fent leirt módon, a sarkak rúgásával igyekeznek inditani, vagy pedig az utolsó fut a szán után és amikor az megindult, gyorsan helyére ül.

3. Kormányzás és fékezés. A kormányzás czélja a szánkónak irányt adni és a felfordulást megakadályozni. Fékezést akkor használunk, ha a szánkó menetét lassitani óhajtjuk, vagy megállani akarunk. A kormányzás a sarkakkal és a felső test oldalt hajlitásával történik. Még a legjobb pályán is állandóan ügyeljünk a kormányzásra, mert különben a szánkó mindjárt félre siklik. Mindig azzal a sarokkal érintsük a talajt, a merre fordulni, illetve az irányt változtatni akarjuk, ugyanekkor a felső testtel is a szándékolt irány felé oldalra és a rendesnél valamivel hátrább hajoljunk. Minél erősebben érintjük lábunkkal a talajt és minél jobban hajlunk oldalt, a kanyarodás annál erősebb lesz. Jobb idejében, tehát korán elkezdeni a fékezést, mint hirtelen, mert ha tulerősen vágjuk sarkunkat a hóba, a szán gyorsan megfordul és ilyenkor fordul fel legkönnyebben. A jobbra, vagy balra történő kihajtás mindig csipőből, tehát csak a törzsnek az elhajlásával történjék; az altest mozdulatlan marad, mert ez tartja a szánkót egyensulyban. Erős lejtőnél, ha a szán futását lényegesen akarjuk csökkenteni, a lábszárakat — térdben meghajlitva — egész talppal rányomjuk a talajra, a szánkó elejét egyidejüleg ugy emeljük, hogy a két alkart erősen a czombra nyomjuk. Ily módon történik a megállás is. Fordulónál a kezdő mindig fékezzen, sőt azt ajánljuk, hogy vegye két részletbe a fordulót, vagyis álljon meg a forduló közepén és azután haladjon tovább. Többüléses szánkónál a kisebb irányváltozást a vezető eszközli és pedig olyképpen, hogy a láb belső élét könnyedén a talajhoz érinti. Erősebb irányváltozásnál, főleg a fordulóknál, közremüködik, de csakis a vezető vezényszavára, enélkül senkise végezzen kormányzást, vagy fékezést. Vezényszavak: Fék! Jobbra! Balra! Erősen! Egyenest! Ugy a fékezést, mint a kihajlás simán, egyöntetüen történjék.

Általános szabályok kezdő szánkózók részére.

Indulás előtt vizsgáljuk meg mindig jól a szánunkat, a kötelet rajta erősitsük meg, ruhánkat gomboljuk be, sapkánkat szoritsuk fejünkre, s ugy a szántalpat, mint a czipőket tisztitsuk meg a reájuk tapadt hótól. A kezdő aránylag szelid lejtőn sajátitsa el a szánkózás technikáját, s csak azután merészeljen meredekebb szánkóutra áttérni. Ez utóbbiaknál előbb ismerjük meg a pályatestet és először csak részletekben tegyük meg az utat. Ha a pálya fagyos, fokozott óvatosság ajánlatos. Egyáltalán figyelmünket mindig a pályára összpontositsuk. Aki elgondolkozik, azzal könnyen történhetik meg a baleset. Vakmerőek sohase legyünk. Egymásmellett, vagy közvetlen egymásután indulni nem szabad. Akadályoknál ne az akadályt figyeljük, hanem a jó utat. Erős havazáskor, amikor nehezen lehet látni, legyünk elővigyázatosak, mindkét szemünket egyszerre ne csukju be, hanem inkább felváltva, hol egyik, hol a másik szemünkkel hunyoritsunk. Legyen mindenki szánkózó társaival szemben figyelmes, udvarias; ha bajban vannak, segitsünk rajtuk, főleg azonban a gyermekekkel szemben viseltessünk szeretettel és szükség esetén lássuk el őket tanácscsal.

Ruházat. A ruha alig legyen melegeb valamivel a rendesnél, mert a tul sok ruhában megizzadunk és igy biztosan kitesszük magunkat a meghülés veszélyének. A másik szempot, amire mindenkor figyelemmel kell lennünk az, hogy a nyakat, karokat, térdet és bokát szabad mozgásban semmi sem akadályozza. A fejre kalapot ne tegyünk, hanem sipkát, amely ne legyen tul meleg, de mindenesetre fülvédővel legyen ellátva. A felső testre egy meleg inget vegyünk (esetleg Jäger-inget), erre mellényt s felül egy sveatert, vagy egy meleg rövid kabátot. A nadrág lehet bármilyen szabásu, mégis legjobb a lovagló nadrágforma. Mindenesetre használjunk azonban allábszárvédőt, például vadászharisnyát, vagy rövid bőrvédőt, de sohasem kamasnit, mert ez hamar megtelik hóval. Czipőnek jó a bakancs, vagy a füzős hegymászó cipő, amelyre azonban különleges vasalásokat ne tetessünk, mert ezek a pályát nagyon rontják. A keztyü meleg és hosszuszáru legyen. A nők a szoknya alá (amely a rendesnél valamivel rövidebb legyen) huzzanak melegebb nadrágot. Füzőt ne használjanak.

Egészségi szabályok. A szánkózás csak addig jótékony, amig tulságba nem visszük. Ha agyonfárasztjuk magunkat, a test egyes szervei kimerülnek, ellentállóképességüket elveszitik és igy egészség helyett betegséget szerzünk. Sohase mozogjunk oly gyorsan, különösen hegynek fel, hogy megizzadjunk, mert igy

hamar meghülünk. Viszont egy helyen se álldogáljunk soká, mert ez is áthülésre vezet. Mindig az orron keresztül vegyünk lélegzetet és iparkodjunk arra, hogy a lélegzés (ugy a ki, mint a belélegzés) mély legyen. Mindig kipihenve, jól kialudt testtel és sohasem megterhelt gyomorral menjünk szánkózni. Szánkózás alatt sem dohányozni, sem pedig szeszes italt magunkhoz venni nem szabad.

Korcsolyázás.

Magyarország 1913. évi gyorskorcsolyázó bajnoksága.

Eddigi bajnokok:
1900 Péczely Andor,
1901 Péczely Andor,
1903 Mannó Miltiades,
1904 Wampetich Imre,
1905 Péczely Andor,
1906 Wampetich Imre,
1907 Mannó Miltiades,
1908 Mannó Miltiades,
1909 Mannó Miltiades,
1911 Gyurmann Dezső,
1912 Gyurmann Dezső,
1913 Gyurmann Dezső,

Reggel 7 órakor kezdtek gyülekezni a versenyzők a városligeti pályán. A közönség csak a reggeli lapokból értesült, hogy a BKE minden körülmények között megtartja csütörtökön a bajnoki versenyeket s igy a helyszinen meg nem jelenhetett. Néhány arra tévedt hajnali lump, a sajtónak egy pár képviselője és a hivatalból megjelent rendezőség szolgáltatták azt a szerény keretet, amelyben Magyarország 1913. évi bajnoksága lefolyt.

A jég, hála isten az éjjeli hideg szélnek, kora reggel elég türhető volt. A hőmérő 8 órakor 0 fok C-on, 9 órakor már $1^1/_2$ fok C-on állott, ugy, hogy a rendezőségnek ugyancsak sietnie kellett, ha nem akarta, hogy a bajnoki számok utolsója vizbe essen.

A bajnokságra öt nevezés érkezett. Gyurmann, Horner, Schick, Szentgyörgyi és Voith nevezése. Ezek közül azonban csak négyen startoltak, mert Szentgyörgyi az utolsó napon visszalépett.

Gyurmann győzelme egy pillanatig sem volt kérdéses. Ő még abból a régi iskolából való, amelyet a „magyar klasszikus" epithetonnal méltán láttak el a sportkörök. Stilusán most még meglátszik a tréninghiány, hiszen alig trenirozhatott az idén másfél hetet. Saját bevallása szerint, a decemberi fagynál kötötte fel először a korcsolyát, de csak ötször tudott jégre menni, mert az érsekujvári kiöntést, amelyen trenirozott, rövidesen felvágták. A MAC versenyét megelőző szombaton látott alaposabb munkához, de a hirtelen enyhére vált időjárás ebben erősen akadályozta, ugy, hogy a bajnoki napon mindössze tiz treninggel állott sarthoz.

Ilyen előzmények után s azon a jégen, amelyen a verseny lefolyt, elért idői elsőranguaknak mondhatók. Versenyeit feltartva nyerte, csak az 1500 méteresben történt vele egy kis baleset. A pályának a hid felőli részén levő fordulónál ugyanis egy hosszu repedés volt. Gyurmann az utolsó körben épen erre a repedésre lépett. Egy pillanatra megingott, rohama megszakadt s már mindnyájan bukását vártuk, amikor hirtelen kiegyenesedett s egyensulyát visszaszerezve, mint biztos győztes fordult az utolsó egyenesbe.

Az 5000 méteren elért 10:49.3-es idejét óriási ellenszél mellett érte el.

A bajnokság második helyezettje, a kolozsvári Voith lett. Kora, szivósága, stilusa után itélve, a jövő embere.

A bajnokság harmadik helyezettje Horner lett. Nem nagy megerőltetésébe került. Ellenfele, Schick, tökéletesen formán kivül van s őt most legyőzni nem nagy dicsőség.

A rendezés, amelyben Zsigmondy Géza elnökkel az élen dr. Szentgyörgyi, Wampetich Imre, dr. Liedemann, Grill, Kertész, Mannó Miltiades és Leonidas, Minder, Szandtner és Zsigmondy Mihály vettek részt, elsőrangu volt. Jó starter volt Ehrlich János.

Részletes eredmények:

Bajnoki 500 méter: 1. Dr. Gyurmann Dezső (BKE) 51.1 mp. 2. Voith József (Kolozsvári EAC) 52.5 mp. 3 Horner Andor (MAC) 57 mp.

Indult még: Schick 59.2 mp.

Bajnoki 1500 méter: 1. dr. Gyurmann Dezső 2:54.4. 2. Voith József 2:57.9. 3. Horner Andor 3:12.2 Indult még: Schick 3:17.1.

Gyurmann és Voith együtt indulnak, de Gyurmann csakhamar belső fordulói révén előre tör és mindvégig vezetve — bár az utolsó fordulóban megbotlik — 50 méterrel biztosan győz. — Horner 40 méterrel veri Schicket.

Bajnoki 5000 méter: 1. Dr. Gyurmann Dezső 10:49.3. 2. Voith József 11:07. 3. Horner Andor 12 perc.

Végeredményben:
1. Dr. Gyurmann Dezső (BKE),
2. Voith József (Kolozsvári EAC),
3. Horner Andor (MAC).

Országos 500 méter: 1. Déván István (MAC) 54.4 mp. 2. Komássy Ede (BKE) 54.8 mp. 3. Wampetich Rezső 54.9 mp.

Indultak még: Barunyik O. 55.2. Herczegh Béla 56.3, Vittori 59.4, Hollecsek 59.8, Sárvári 1:02.6, Hauber 1:16. Szép volt a Komássy—Barunyik és Herczegh—Déván párok futása. Az előbbiben csak a jobb finishelés révén győzött alig 5 méterrel Komássy.

Országos 1500 méter: 1. Wittori Rezső (BKE) 3:09.4. 2. Déván István (MAC) 3:10.2. 3. Barunyik Oszkár (BKE) 3:12.2.

Indultak még: Komássy Ede 3:12.4. Virágh 3:18.5, Hollecsek 3:23.2, Herczegh Béla 3:24.8, Sárváry 3:27.8 (bukott), Wampetich Rezső (bukott). Legszebb volt a Komássy—Déván küzdelem, amely az utolsó egyenesben dőlt el, amikor Déván szivóssága érvényesült. Vittorival szemben Wampetich már biztos nyerőnek látszott, amikor elbukott és a küzdelmet feladta.

Magyarország 1913. évi műkorcsolyázó bajnoksága.

A Soproni Korcsolyázó Egyesület negyven éves jubileuma alkalmából a Korcsolyázó Szövetség Sopronban rendezte meg az idei mükorcsolyázó bajnokságot.

A keret méltó volt a jubileumhoz és a bajnokséghoz egyaránt. Sopron város közönsége, élén a főispánnal, eddig még nem látott számban kereste fel az egyesület jégpályáját. A körülbelül 8000 négyszögletes pályát az utolsó zugig megtöltötte a közönség, amely a budapesti versenyzőket mutatványaik után valósággal ünnepelte.

A BKE versenyzői szombaton érkeztek Sopronba s azonnal felkeresték a jégpályát, ahova a versenyzők megérkeztének hirére szinte özönlött ki a publikum. A jég kitünő volt és a rendezőség ezt kihasználni akarván, hamarosan meg is rendezte a mükorcsolyázó bajnokság előirt részét. Egyedüli induló a Davosban trenirozott Szende Andor volt, aki produkcióival valósággal megbüvölte az ilyes mutatványokhoz nem igen szokott soproni publikumot.

Ez a kivételes klasszisu versenyző ma van

Magyar királyi államvasutak.

A vonatok **indulása** Budapest nyugoti p. u.-ról.
Érvényes 1912. október hó 1-től.

vonatszám	óra	perez	vonat neme	hová
Délelőtt				
154	5	05	szv.	Vácz
152	5	15	„	Rákospalota-Újpest
122	5	25	„	Érsekújvár
18	5	40	„	Szeged, Szolnok
[illegible]	6	00	„	Esztergom
[illegible]	[illegible]	[illegible]	„	Rákospalota-Újpest
[illegible]	6	35	„	Lajosmizse, Kecskemét
102	6	50	k. ost. exprv.	Wien, Paris, Ostende
506	7	00	gyv.	Segesvár, Stanislau
1402	7	05	„	Zsolna, Berlin
104	7	55	„	Nagyszombat, Wien
158	8	00	szv.	Dunakeszi-Alag
708	8	10	gyv.	Orsova, Báziás
712	8	40	szv.	Temesvár, Karánsebes
134	8	45	„	Nagymaros
4104	9	05	„	Esztergom
114	9	15	„	Wien, Berlin
160	9	40	„	Rákospalota-Újpest
162	11	00	„	Rákospalota-Újpest
6504	11	10	„	Lajosmizse, Kecskemét
116	12	00	„	Wien

vonatszám	óra	perez	vonat neme	hová
Délután				
164	12	05	szv.	Rákospalota-Újpest
714	12	10	„	Szeged
1404	12	20	gyv.	Zsolna, Berlin
138	12	25	szv.	Nagymaros
4106	12	30	„	Esztergom
166	1	00	„	Rákospalota-Újpest
4140[1])	1	05	tvsz	Pilisczaba
168	1	30	szv	Dunakeszi-Alag
4108	1	50	„	Esztergom
106	2	00	gyv.	Wien, Paris
504	2	05	„	Szatmár-Németi, Brassó
126	2	10	szv.	Párkány-Nána
170	2	15	„	Rákospalota-Újpest
4110	2	20	„	Esztergom
108	2	30	gyv	Wien
120	2	35	szv.	Galánta
704	2	40	gyv.	Bukarest, Báziás
722	2	45	szv.	Czegléd
6506	2	50	„	Lajosmizse, Kecskemét
140	3	55	„	Nagymaros
174	4	10	„	Rákospalota-Újpest
716	4	30	„	Szeged
110	5	15	gyv.	Wien
142	5	20	szv.	Nagymaros
724b[2])	5	40	„	Czegléd
176	5	50	„	Rákospalota-Újpest
128	6	00	„	Párkány-Nána
724a	6	10	„	Czegléd
144	6	15	„	Nagymaros
724	6	35	„	Czegléd, Ócsa
4114	6	40	„	Esztergom
726	6	45	„	Czegléd, Szolnok
1406	6	50	gyv.	Pozsony, Zsolna, Berlin
130	6	55	szv.	Párkány-Nána
178	7	10	„	Rákospalota-Ujpest
728	7	35	„	Czegléd
6508	7	40	„	Lajosmizse
710	8	00	„	Vácz
132	8	15	„	Bukarest, Báziás
182	8	20	„	Dunakeszi-Alag
1408	8	40	„	Zsolna, Berlin
118	9	30	„	Wien, Páris
502	9	35	gyv.	Bukarest, Stanislau
184	10	00	szv.	Dunakeszi-Alag
706	10	15	gyv.	Szeged, Báziás, Bukarest
720	10	50	szv.	Kiskúnfélegyháza
4116	11	10	„	Esztergom
902[2])	11	20	k. ost. exprv.	Belgrad, Konstantinápoly
702[4])	11	30	„	Bukarest, Konstantinápoly
146	11	35	szv.	Nagymaros

[1]) Csak vasár- és ünnepnapokon bezárólag november 10-ig közlekedik.
[2]) Vasár- és ünnepnap előtti hétköznapokon közlekedik.
[3]) Minden kedden, csütörtökön, pénteken és vasárnapon közlekedik.
[4]) Minden hétfőn, szerdán és szombaton közlekedik.

A vonatok **indulása** Buda-Császárfürdőről.

4002	5	55	szv.	Esztergom	4006	12	15	szv.	Esztergom
4004	8	54	„	Esztergom	4040[1])	12	57	„	Pilisczaba
					4010	2	11	„	Esztergom
					4012	6	13	„	Dorog
					4016	11	03	„	Esztergom

A vonatok **érkezése** Budapest nyugoti p. u.-ra.
Érvényes 1912. október hó 1-től.

vonatszám	óra	perez	vonat neme	honnan
Délelőtt				
151	5	05	szv.	Dunakeszi-Alag
723	5	25	„	Czegléd
725	5	35	„	Czegléd
4103	5	50	„	Esztergom
133	5	55	„	Nagymaros
725a	6	00	„	Czegléd
153	6	05	„	Rákospalota-Újpest
6507	6	10	„	Lajosmizse
721	6	20	„	Szolnok, Czegléd
901[1])	6	25	k. ost. exprv.	Konstantinápoly, Belgrad
701[2])	6	30	„	Konstantinápoly, Bukarest
135	6	35	szv.	Nagymaros
1407	6	40	„	Berlin, Zsolna
4105	7	10	„	Esztergom
709	7	15	„	Bukarest, Báziás
125	7	20	„	Párkány-Nána
727	7	25	„	Czegléd
501	7	30	gyv.	Bukarest, Kolozsvár, Máramarossziget
157	7	40	szv.	Vácz
6501	7	50	„	Kecskemét, Lajosmizse
155	7	55	„	Rákospalota-Újpest
127	8	05	„	Párkány-Nána
4107	8	15	„	Esztergom
113	8	20	„	Paris, Wien
719	8	40	„	Kiskúnfélegyháza
129	8	45	„	Nagymaros
159	9	10	„	Dunakeszi-Alag
705	9	25	gyv.	Szeged
1401	9	40	„	Berlin, Zsolna, Pozsony
4109	9	55	szv.	Esztergom
161	10	30	„	Rákospalota-Újpest
715	10	45	„	Szeged
119	11	25	„	Galánta
163	11	50	„	Rákospalota-Újpest

vonatszám	óra	perez	vonat neme	honnan
Délután				
165	12	50	szv.	Rákospalota-Újpest
137	1	20	„	Nagymaros
703	1	25	gyv.	Bukarest, Báziás
103	1	40	„	Paris, Wien
503	1	50	„	Tövis, Kolozsvár, Szatmár-Németi,
167	1	55	szv.	Rákospalota-Újpest
4111	2	05	„	Esztergom
169	2	40	„	Dunakeszi-Alag
171	3	00	„	Rákospalota-Újpest
6503	3	40	„	Kecskemét, Lajosmizse
713	4	05	„	Temesvár-J., Szeged
139	4	10	„	Nagymaros
4113	5	05	„	Esztergom
175	5	15	„	Rákospalota-Újpest
121	5	45	„	Érsekújvár
11b	5	55	„	Wien, Berlin
1403	6	20	gyv.	Berlin, Zsolna
177	6	30	szv.	Rákospalota-Újpest
707	6	35	gyv.	Orsova, Báziás
105	6	40	„	Wien
107	7	10	„	Wien
711	7	45	szv.	Báziás, Temesvár
179	8	00	„	Rákospalota-Újpest
4117[3])	8	15	„	Pilisczaba
143	8	20	„	Nagymaros
131	8	55	„	Párkány-Nána
109	9	05	gyv.	Wien
6505	9	30	szv.	Kecskemét, Lajosmizse
181	9	35	„	Dunakeszi-Alag
1405	9	45	gyv.	Berlin, Zsolna
505	9	55	„	Segesvár, Kolozsvár, Stanislau
4115	10	00	szv.	Esztergom
145	10	25	„	Vácz
6513	10	30	„	Ócsa
117	10	35	„	Wien
717	11	00	„	Temesvár, Báziás
101	11	05	k. ost. exprv.	London, Ostende, Paris, Wien
185	11	25	szv.	Dunakeszi-Alag

[1]) Érkezik minden kedden, szerdán, pénteken és vasárnapon.
[2]) Érkezik minden hétfőn, csütörtökön és szombaton.
[3]) Vasár- és ünnepnapokon bezárólag november 10-ig közlekedik.

A vonatok **érkezése** Budapest-Császárfürdőre.

4001	5	30	szv.	Dorog	4011	2	10	szv.	Esztergom
4005	7	16	„	Esztergom	4013	5	20	„	Esztergom
4007	8	20	„	Esztergom	4017[3])	8	21	„	Pilisczaba
4009	10	04	„	Esztergom	4015	10	07	„	Esztergom

formája tetőpontján. Munkája könnyed és biztos, testének hajlékonysága és ruganyossága, amelylyel a legnehezebbnek vélt részeken is szinte átsiklik, csodálatraméltó. Meglátszik rajta, hogy olyanok között trenirozott, akik a mükorcsolyázás minden ravaszságával tisztában vannak. Ha e formáját megtarja, ugy szép szereplést várhatunk tőle a világ legelső konkurrenciájában.

Vasárnap kora reggel — tekintettel a hőemelkedést jósló barométerre — rendezték a szabadon választott gyakorlatokat, amelyek az előirt gyakorlatokban produkáltaknál is jobban tükröztették vissza Szende kiváló klasszisát.

Délután három órára volt a többi versenyek kezdete kiirva, de a kissé kásássá vált jég miatt ugy döntött a rendezőség, hogy azokat este 6 órakor tartja meg, amikor ugyanis remélte a pálya némi megjavulását.

Mi sem bizonyitja jobban a verseny sikerét, minthogy a délután három órára összegyült publikum türelmesen várt hatig csak azért, hogy még egyszer gyönyörködhessék a pesti versenyzők tudásában.

Este ismét Szende, kivüle pedig Farkas és Jaross mutatták be képességeiket szabadon választott gyakorlatokban. A szeniorverseny győztese Jaross lett Farkas előtt. A páros verseny nevezések hijján elmaradt.

Versenyen kivüli számokban Szentgyörgyiné Kronberger Lili és Mérey-Horváth Opika ragadták tapsra a publikumot.

Az ünnepélyt bankett zárta be, amelyen a BKE nevében dr. Szentgyörgyi Imre igazgató köszöntötte fel a jubiláló egyesületet.

Magyar királyi államvasutak.

A vonatok **indulása** Bpest kel. p. u.-ról. Érv. 1912. okt. 1-töl.

vonatszám	óra	perez	vonat neme	hová
Délelőtt				
1110	5	40	szv.	Balatonfüred, Tapolcza
310	5	50	„	Hatvan
302	6	25	gyv.	Ruttka, Berlin
22	6	30	szv.	Bicske
8	6	40	„	Wien, Graz, Sopron
1502	6	45	gyv.	Kassa, Csorba
1512	6	55	szv.	Kassa, Csorba
1002	7	00	gyv.	Fiume, Torino, Róma, Pécs, Vinkovcze
602	7	05	„	Arad, Brassó
906	7	10	„	Belgrad, Sofia, Sarajevo
402	7	20	„	Stryj, Lemberg, Máramarossziget
1302	7	25	„	Fehring, Graz, Triest
312	7	30	szv.	Gödöllő
908	7	45	„	Belgrad, Sofia, Vinkovcze
608	7	50	„	Arad, Brassó
406	8	10	szv.	Munkács, Lawoczne
508	8	20	„	Kolozsvár, Brassó
1906	8	25	„	Tapolcza, Eszék, Bród
306	8	35	„	Ruttka, Berlin
1706	8	55	„	Máramarossziget, Stanislau
2	9	20	gyv.	Wien, Sopron
22a	9	30	szv.	Torbágy
1508[1])	9	35	gyv.	Kassa, Poprád-Felka
918	10	00	szv.	Kunszentmiklós, Tass
520	10	05	„	Nagykáta
24	11	55	„	Bicske

vonatszám	óra	perez	vonat neme	hová
Délután				
612	12	20	szv.	Arad, Tövis, M.-Sziget
1008	12	26	„	Fiume, Róma, Eszék
314	12	30	„	Hatvan
10	12	30	„	Szombathely, Wien
914	12	45	„	Ujvidék, Sarajevo
1504	1	20	gyv.	Kassa, Poprád-Felka
316	1	30	szv.	Gödöllő
1304	1	40	gyv.	Fehring, Graz
604	2	00	„	Arad, Bukarest
4	2	05	„	Wien, Paris
404	2	10	„	Sátoraljaujhely, Lemberg, Kassa
916	2	15	szv.	Kiskőrös
304	2	20	gyv.	Ruttka, Berlin
318	2	25	szv.	Hatvan
320	2	30	„	Péczel
26	2	30	„	Bicske
512	2	40	„	Szolnok
1202	2	45	gyv.	Szabadka, Sarajevo
1902	2	55	„	Tapolcza, Eszék
904	3	20	„	Belgrad, Konstantinápoly
512/II[2])	3	25	„	Nagykáta
1016	3	30	szv.	Paks
18	4	25	„	Komárom
322	4	25	„	Gödöllő
606	5	00	gyv.	Arad, Bukarest
410	5	10	szv.	Miskolcz
6	5	15	gyv.	Győr, Sopron, Szombathely, Wien
324	5	20	szv.	Gödöllő
514[3])	5	40	„	Nagykáta, Szolnok
308	5	55	„	Ruttka, Berlin
920	6	05	„	Kunszentmiklós-Tass
1004	6	15	gyv.	Zágráb, Fiume, Róma, Napoli
510	6	15	szv.	Kolozsvár, Brassó
326	6	25	„	Péczel
328	6	40	„	Hatvan
920a	6	45	„	Kunszentmiklós-Tass
28	7	00	„	Bicske
516	7	15	„	Szolnok
16	7	20	„	Győr, Triest
332	7	35	„	Hatvan
1006[4])	7	40	gyv.	Zágráb, Fiume
1708	7	45	szv.	M.-Sziget, Stanislau
1514	8	00	„	Kassa, Csorba
910	8	00	„	Belgrád
1908	8	25	„	Pécs, Bród
334	8	40	„	Gödöllő
518[5])	9	00	„	Szolnok
1306	9	15	„	Győr, Graz
610	9	30	„	Arad, Brassó
1506	10	00	gyv.	Kassa, Csorba
336	10	05	szv.	Péczel
912	10	10	„	Bród, Belgrad, Sofia
1010	10	25	„	Fiume, Tapolcza
408	10	25	„	a, Csorba,
1[illegible]	10	[illegible]		

[1]) Deczember 15-töl bezárólag január 31-ig közlekedik.
[2]) Csak vasár- és ünnepnapokon közlekedik.
[3]) Nagykátáról Szolnokig csak szombaton közlekedik.
[4]) Csak márczius 1-töl közlekedik.
[5]) Csak szombaton közlekedik.

A vonatok **indulása** [illegible] vosról.

A vonatok **érkezése** Bpest kel. p. u.-ra. Érv. 1912. okt. 1-töl.

vonatszám	óra	perez	vonat neme	honnan
Délelőtt				
339	5	10	vv.	Berlin, Ruttka
645	5	20	tvsz.	Debreczen, N.-Várad
309	5	30	szv.	Hatvan
1905	5	30	„	Eszék, Tapolcza
609	5	45	„	Brassó, Arad
909	5	45	„	Sofia, Bród, Belgrad
19	5	55	„	Torbágy
313	6	00	„	Péczel
17	6	05	„	Komárom
1707	6	15	„	Stanislau, M.-Sziget
11	6	25	„	Wien
1505	6	30	gyv.	Poprád-Felka, Kassa
407	6	50	szv.	Lemberg, Stryj, Kassa
1007	6	50	„	Fiume
315	7	00	„	Gödöllő
1305	7	10	„	Graz, Fehring
509	7	20	„	Brassó, Kolozsvár
917a	7	25	„	Kunszentmiklós-Tass
317	7	30	„	Gödöllő
319	7	40	„	Hatvan
21	7	45	„	Bicske
1003	8	00	gyv.	Róma, Triest, Fiume
911	8	10	szv.	Sarajevo, Belgrad
1513	8	15	„	Csorba, Kassa
1015	8	20	„	Paks
513	8	35	„	Bukarest, Kolozsvár
321	8	45	„	Hatvan
13	9	20	„	Győr
307	9	25	„	Berlin, Ruttka
1005[1])	9	35	gyv.	Fiume, Tapolcza
913	9	55	szv.	Szabadka
5	10	05	gyv.	Bruck-Királyhida, Szombathely, Sopron
409	10	20	szv.	Miskolcz
23	10	45	„	Bicske
605	11	30	gyv.	Arad

vonatszám	óra	perez	vonat neme	honnan
Délután				
323	12	10	szv.	Gödöllő
611	12	30	„	Bukarest, Arad
301	12	50	gyv.	Berlin, Ruttka
903	1	00	„	Konstantinápoly
401	1	05	„	Lemberg, Kassa
7	1	20	szv.	Wien, Sopron,
601	1	25	gyv.	Bukarest, Arad
1	1	30	„	London, Páris
1201	1	40	„	Sarajevo, Bród, Szabadka
1901	1	55	„	Eszék, Pécs
1301	2	10	„	Graz, Fehring,
325	2	15	szv.	Hatvan
1501	2	30	gyv.	Poprád-Felka, Kassa
919	2	40	szv.	Kunszentmiklós-Tass
23a	3	00	„	Torbágy
519	3	10	„	Nagykáta
327	4	20	„	Péczel
329	5	25	„	Gödöllő
507	6	15	„	Brassó, Debreczen
15	6	20	„	Győr
1507[2])	6	25	gyv.	Poprád-Felka, Kassa
3	6	35	„	Wien, Graz
1705	7	00	szv.	Stanislau, M.-Sziget
907	7	20	„	Sofia, Belgrad, Bród
607	7	25	„	Bukarest, Arad
421	7	35	vv.	Szerencs
305	7	45	szv.	Berlin, Ruttka
25	7	50	„	Bicske
1109	8	05	„	Tapolcza, Balatonfüred
607/II[3])	8	10	„	Nagykáta
1009	8	15	„	Fiume, Bród
405	8	20	„	Lawoczne, M.-Sziget
9	8	45	„	Wien, Graz
1511	8	50	„	Csorba, Kassa
27	9	00	„	Bicske
331	9	10	„	Péczel
1907	9	15	„	Vinkovcze, Pécs,
603	9	20	gyv.	Brassó, Arad,
29[4])	9	28	szv.	Triest, Torbágy
303	9	35	gyv.	Berlin, Ruttka
1001	9	35	„	Róma, Fiume, Pécs
915	9	45	szv.	Kiskőrös
403	9	55	gyv.	Lemberg, M.-Sziget
905	10	00	„	Sofia, Belgrad
1303	10	10	„	Graz, Triest
333	10	25	szv.	Gödöllő
515	10	40	„	Segesvár, Kolozsvár
1503	10	50	gyv.	Csorba, Kassa

[1]) Fiuméról Adony-Pusztaszabolcsig csak márczius 1-töl közlekedik.
[2]) Deczember 15-töl bezárólag január 31-ig közlekedik.
[3]) Csak vasár- és ünnepnapokon közlekedik.
[4]) Torbágytól Budapest-Kelenföldig csak vasár- és ünnepnap előtti köznapokon közlekedik.
[5]) Csak hétfőn, de ha hétfőre ünnep esik, a reá következő köznapon közlekedik.

A vonatok **érkezése** Budapest-Józsefvárosra.

Délelőtt.

517[5])	4	40	szv.	Nagykáta
511	5	00	„	Szolnok
				Gödöllő
				[illegible]unszentmiklós-Tass

Nyomatott Schmidl Sándor könyvnyomdájában, Budapest, VI., Gróf Zichy Jenő-utcza [illegible]